

POSLOVNO–KOMERCIALNA ŠOLA CELJE
Poklicna in strokovna šola

POLOŽAJ ŽENSK V SLOVENIJI

Avtorice:
Polona Selčan, 2. c pti
Mateja Vivod, 2. c pti
Špela Kačič, 2. c pti

Mentorica:
Dagmar Konec, prof. zgod. in soc.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2008

KAZALO

POVZETEK	4
1 UVOD	5
1.1 Opis raziskovalnega problema in namen naloge	5
1.2 Cilji v teoretičnem delu	5
1.3 Cilji v praktičnem delu	5
1.4 Hipoteze	6
1.5 Metode	6
1.6 Omejitve raziskave	6
1.7 Viri	7
2 POLOŽAJ ŽENSK V EU	7
2.1 Evropski parlament	7
2.2 Delež zaposlenih žensk	8
3 POLITIKA IN ŽENSKE	8
3.1 Volilna pravica	8
3.2 Ženske v parlamentu	9
3.2.1 Dejavniki, ki vplivajo na prisotnost žensk v parlamentu	10
3.2.2 Možne spremembe, ki bi omogočale večjo prisotnost žensk v parlamentu	10
3.3 Politično delovanje za volilno pravico žensk	10
3.4 Zgodovina vključevanja žensk v politiko	11
4 ŽENSKE V IRAKU	11
5 POKLICI ŽENSK	13
5.1 Preprečiti nadlegovanje	13
5.2 Pravica do materinstva	13
5.3 Položaj ženske v delovnem pravu in glede socialne varnosti	13
5.4 Enakopravnost pri zaposlovanju	14
5.5 Enakopravnost med trajanjem delovnega razmerja	14
5.6 Enakopravnost glede enakega plačila za delo enake vrednosti	14
5.7 Prepoved opravljanja določenih del	14
5.8 Prepoved nočnega dela žensk	15
5.9 Razporejanje delovnega časa	15
5.10 Pogled na položaj žensk na trgu dela skozi stopnje zaposlenosti, brezposelnosti in razlike v plačah med ženskami in moškimi	15
5.11 Zaposlene ženske v Sloveniji	16
5.12 Feminizem	16
5.12.1 Začetki feminizma	17
5.13 Preteklost	18
5.13.1 Zgodovina delitve dela glede na spol	18
5.13.2 Socializem in delo žensk	19
5.14 Vrnimo se v današnje čase	19
5.14.1 Značilnosti ženskega zaposlovanja	19
6 TEŽJA ZAPOSILJIVOST ŽENSK	20
6.1 Ženske imajo večje težave tudi pri doseganju visokih položajev	22
7 MANJŠE PRAVICE ŽENSK OZ. VEČJE	22
7.1 Prizadevanja za pravno enakopravnost	22
8 POGLED MOŠKIH NA ŽENSKE	23
8.1 Za vsakim uspešnim moškim stoji ženska	24

8.2 Modrejše ženske	24
8.3 Delitev vlog v družini.....	24
8.4 Uspešnejše ženske	25
9 NASILJE NAD ŽENSKAMI.....	26
9.1 Pojem nasilje	26
9.1.1 Fizično nasilje	26
9.1.2 Spolno nasilje	27
9.1.3 Psihično nasilje.....	28
9.2 Reakcija v primeru nasilja.....	29
9.2.1 Pred napadom.....	29
9.2.2 Med napadom.....	29
9.2.3 Po napadu	29
10 SAMOHRANILKE.....	30
11 ODREKANJE OTROKA PRED ROJSTVOM IN OB ROJSTVU	31
11.1 Splav.....	32
11.2 Razmišljanje žensk v primeru splava	32
11.3 Spontani splav	32
11.3.1 Odkrivanje vzrokov spontanih splavov.....	32
11.4 Umetni splav	33
12 ZAKLJUČEK.....	34
13 EMPERIČNI DEL.....	35
13.1 Anketa.....	35
14 OVRETNOTENJE HIPOTEZ	51
16 VIRI.....	52
15 PRILOGA.....	53

KAZALO SLIK

Slika 1: Evropski parlament	7
Slika 2: Ženske v Iraku.....	12
Slika 3: Feminizem.....	17
Slika 4: Uspešna ženska	25
Slika 5: Fizično nasilje žensk	26
Slika 6: Spolno nasilje.....	27
Slika 7: Psihično nasilje	28
Slika 8: Samohranilka	30
Slika 9: Otrok	31

POVZETEK

Tema naše raziskovalne naloge Položaj žensk v RS zajema široko raziskovalno področje. Naš raziskovalni problem je bil ugotoviti, kako je s položajem žensk v Sloveniji in drugod. Posebej so nas zanimali poklici žensk, težja zaposljivost žensk ter kako gledajo moški na ženske.

Pri raziskovalni nalogi smo uporabile različne metode. Najprej smo izbrale sekundarno metodo, s katero smo izbirale strokovno literaturo in različne podatke iz knjižnic in drugih virov.

Za nadaljnji prikaz naše raziskave smo uporabile metodo anketiranja. Anketne vprašalnike je izpolnilo 150 dijakov in študentov različnih letnikov in različnih šol (Poslovno–komercialne šole Celje, Srednje šole za gostinstvo in turizem Celje, Srednje ekonomske šole Celje, Gimnazije Celje - Center ter Višje strokovne šole za gostinstvo Maribor).

Iz dobljenih rezultatov ankete je razvidno večinsko mnenje anketirancev, da je v naši družbi veliko nasilja nad ženskami, najpogostejše pa je telesno nasilje. Ugotovile smo, da je večina anketirancev mnenja, da je v naši družbi veliko žensk samohranilk, da je zelo malo žensk zaposlenih v politiki in da večina moških še vedno misli, da so ženske manj uspešne od moških.

1 UVOD

1.1 Opis raziskovalnega problema in namen naloge

Za temo raziskovalne naloge smo se odločile, ker smo dandanes zaradi takšnih in drugačnih okoliščin zelo ogrožene zlasti ženske. Še vedno smo delno podrejene moškimi in odgovorne za delo in skrb v družini.

Položaj žensk iz preteklosti se je dosti izboljšal, vendar pa ženske še vedno ostajajo v podrejenem položaju.

Institucije delajo velike razlike med moškimi in ženskami. Že pri zaposlovanju se vidijo te razlike, ko postavijo na vodilni položaj raje moškega kot žensko. Enako je v politiki.

Tudi glede nasilja so vedno na slabšem položaju ženske, naj bo to fizično, spolno, psihično ali verbalno nasilje.

Glede poklicev se je spremenilo to, da ženske sedaj opravljajo tudi »moška« dela, česar v preteklosti ni bilo.

Za raziskavo položaja žensk v RS smo se odločile, ker menimo, da so ženske vedno v ozadju moških, imajo malo možnosti pri dokazovanju in so še vedno neenakopravne moškimi.

V raziskovalni nalogi želimo predstaviti in proučiti položaj žensk v družbi, v praktičnem delu naloge pa izvesti anketo o položaju žensk.

1.2 Cilji v teoretičnem delu

V teoretičnem delu želimo predvsem opredeliti pojme: položaj žensk v EU, politiko in ženske, ženske v Iraku, poklice žensk, težjo zaposljivost žensk, manjše pravice žensk oz. večje, kako gledajo moški na ženske, nasilje nad ženskami in samohranilke.

1.3 Cilji v praktičnem delu

Cilji, ki jih želimo s to raziskovalno nalogo doseči, so naslednji:

- spoznati želimo, kakšne pravice so imele in jih imajo ženske v Iraku,
- spoznati želimo, ali se je z vstopom v EU položaj žensk v Sloveniji spremenil,
- kako se spopadajo ženske z zaposlitvijo,
- katere vrste poklicev opravljajo,
- spoznati želimo vrste nasilja nad ženskami,
- zanima nas tudi pogled moških na ženske,
- kakšna so odrekanja otroka pred in po rojstvu.

1.4 Hipoteze

H 1: V nekaterih državah, kot je Irak, imajo ženske še vedno manj pravic.

H 2: Ženska lahko opravlja vsak poklic, ki si ga želi in ga je zmožna opravljati.

H 3: Ženske se težko zaposlijo zaradi otrok.

H 4: Ženske opravljajo manj fizičnih del kot moški.

H 5: Moški še vedno mislijo, da so ženske manj uspešne.

H 6: Nad ženskami je vedno več nasilja.

H 7: Veliko žensk je samohranilk.

H 8: Veliko žensk se odreče otrokom pred in po rojstvu.

1.5 Metode

Pri pisanju raziskovalne naloge o položaju žensk v RS smo uporabile več različnih metod dela.

Metoda dela, ki smo jo uporabile v teoretičnem delu raziskovalne naloge, temelji na analizi obstoječe strokovne literature tujih in domačih avtorjev, virov in člankov s področja položaja žensk.

V empiričnem delu bomo uporabile metodo vprašalnika za raziskovanje položaja žensk v RS. Vprašalnik bomo pripravile tako, da bo mogoča ustrezna statistična analiza.

V sklepnem delu pa bomo z metodo sinteze povzele bistvo ter podale ugotovitve o položaju žensk.

1.6 Omejitev raziskave

Pri pripravi raziskovalne naloge smo bile časovno omejene, saj smo morale nalogo končati do sredine marca, tema, ki pa smo si jo zadale je zelo obširna, zato smo se morale precej potruditi, da nismo prekoračile danega časa.

1.7 Viri

- Primarni viri:
  - ankete dijakov poklicnih šol (predvsem zadnjih letnikov)
- Sekundarni viri (obvezno pisni viri):
  - strokovna literatura
  - internetni naslovi

2 POLOŽAJ ŽENSK V EU

Slovenija je spodbujala k spremembam nekaterih zakonov, pomembnih za uresničevanje enake obravnave žensk in moških. Načelo je uveljavljeno predvsem v dveh zakonih, ki se nanašata na delovna, socialna in družinska razmerja (Zakon o delovnih razmerjih ter Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih), in v posebnem zakonu, ki obravnava enakost spolov na vseh področjih družbenega življenja žensk in moških (Zakon o enakih možnostih žensk in moških).

Zakon o delovnih razmerjih na splošno prepoveduje diskriminacijo iskalcev zaposlitve in zaposlenih delavcev glede na različne okoliščine.

Položaj žensk se v Sloveniji s prilagajanjem zakonodaje in prakse še naprej spreminja, politiko enakosti spolov ter enakih možnosti žensk in moških pa je Slovenija postavila z ustanovitvijo Urada za žensko politiko (danes Urad za enake možnosti).

2.1 Evropski parlament

Evropski parlament med drugim poziva države članice in podjetja, naj sprejmejo preventivne strategije ter izvajajo ukrepe za varstvo materinstva in izboljšanje zdravja in varnosti pri delu nosečih delavk ter delavk, ki so pred nedavnim rodile. Spodbuja tudi, da vključijo razsežnost spola in razvoja v vse programe za spodbujanje dostojnega dela ter moškim in ženskam zagotovijo enake možnosti za dostojno delo ne le z vidika dostopa do zaposlitve ali napredovanja, ampak tudi glede na višino plač. Naj spremenijo vse potrebne ukrepe, da zagotovijo spravo med zasebnim, družinskim in poklicnim življenjem, s čimer bi se povečalo sodelovanje žensk na trgu dela. Za ekonomsko in socialno enakopravnost žensk v državah v razvoju in spodbujanje dostojnega dela na vseh ravneh naj sodelujejo s sindikati ter z različnimi organizacijami. Spodbuja podjetja, da sprejmejo odgovorno, kadrovsko politiko in politiko poklicnega razvoja in da se pospeši zaposlovanje žensk na trgu dela. Priporoča pa tudi, kako povečati zaželenost delovnih mest, ki veljajo za pretežka oziroma preveč ponižujoča (pomoč na domu, pomoč družini, skrb za starejše itd.).

Slika 1: Evropski parlament

Vir: http://www2.arnes.si/~soplpopi/bruselj_parlament.jpg

2.2 Delež zaposlenih žensk

Delež zaposlenih žensk narašča na račun povečanja moške brezposelnosti.

V državah članicah EU potekajo resna prizadevanja, da bi se na vseh področjih dela in življenja odpravila diskriminacija po spolu. V devetdesetih letih 20. stoletja se je v EU povečevalo zanimanje za položaj žensk v znanosti. Čeprav sta spola ob diplomi številčno približno izenačena, pa se število žensk v napredovanju kariere zniža na okoli 10 %. To okvirno velja za vso Evropo in tudi za Slovenijo.

Zaposlenost žensk v EU raste, vendar so na trgu delovne sile še vedno v slabšem položaju kot moški, prav tako pa v povprečju prejemajo slabše plačilo ob enakih kvalifikacijah. Zaposlovalne strategije so bile uspešne pri ustvarjanju več delovnih mest za ženske v EU, vendar je te službe potrebno narediti boljše. V EU se namenja ženskam velika pozornost ne le na delovnem trgu, ampak tudi kar zadeva porodniški dopust in boj proti nasilju v družini ali proti trgovini z ljudmi.

Trenutno je v celotni EU zaposlenih 57,2 % žensk. Kljub temu da ima 59 % žensk univerzitetno izobrazbo in imajo na splošno boljše izobrazbo, je njihova stopnja zaposlenosti nižja od moške. Zaslužijo približno 15 % manj od moških glede na uro dela. Razkorak v višini plačila se zmanjšuje zelo počasi.

Ženske posvečajo bistveno več časa gospodinjskemu delu in skrbi za otroke kot moški, čeprav sta zaposlena oba.

3 POLITIKA IN ŽENSKÉ

Za večji del ženskih gibanj 20. stoletja velja, da niso bile deležne posebne podpore. To gibanje je poudarilo veliko razliko med moškim in žensko. Prva polovica 20. stoletja za razpravo o pomenu političnega predstavnštva žensk ni bila produktivna. Večina analiz tedanjih ženskih gibanj ugotavlja, da so se ženske skupine in nekatere organizacije ukvarjale predvsem z vprašanji, kot sta posilstvo in pravica do enakega plačila za enako delo. V drugi polovici 20. stoletja je bil delež žensk v parlamentih v posameznih državah zelo nizek. Žensk je bilo zelo malo na mestih predsednic držav. Več jih je bilo v zakonodajni veji oblasti. Njihovo število je počasi naraščalo.

3.1 Volilna pravica

Volilna pravica je bila dolgo odrekanje večini prebivalstva, najdlje pa ženskam. Pridobitev volilne pravice za ženske v zgodovini nikakor ni bila lahka naloga. Ženske so se zanjo v posameznih državah borile dolgo in na različne načine. Za uresničitev svojih interesov so uporabile različne taktike političnega boja. Kar zadeva volilno pravico, so najprej dobile pravico do odločanja na nižjih ravneh, na mestni oz. lokalni. Pred poročenimi ženskami so volilno pravico dobile samske in izobražene ženske oz. davkoplachevalke.

Volilna pravica je za ženske precej nova pridobitev. Poglejmo, kdaj so si ženske pridobile volilno pravico v nekaterih državah:

- 1893 – Nova Zelandija
- 1902 – Avstralija
- 1906 – Finska
- 1913 – Norveška
- 1915 – Danska, Islandija
- 1917 – Sovjetska zveza (sedaj že bivša država)
- 1918 – Kanada
- 1919 – Avstrija, Nemčija, Nizozemska, Poljska, Švedska, Luksemburg, Češkoslovaška (bivša)
- 1920 – Združene države Amerike
- 1928 – Velika Britanija
- 1931 – Španija, Portugalska
- 1934 – Brazilija, Kuba
- 1945 – Francija, Madžarska, Italija, Japonska, Vietnam, Bolivija, Jugoslavija (bivša)
- 1947 – Argentina, Venezuela
- 1949 – Kitajska
- 1952 – Grčija
- 1956 – Egipt, Pakistan, Senegal
- 1975 – Švica
- 1977 – Nigerija
- 1979 – Peru

3.2 Ženske v parlamentu

Ženske predstavljajo več kot polovico človeštva, v parlamentih pa so vedno v manjšini. V Skandinaviji število žensk v parlamentu narašča. Odkar so ženske dobile enake politične pravice kot moški, so v politiki prisotne.

Ženske so se v parlamentu usmerile bolj na področja dela, skrbi za delovno silo, življenjskih pogojev, vzgoje in izobraževanja. Moški pa so vezani bolj na področje proizvodnje dobrin, storitvenih dejavnosti in trga delovne sile. Švedske študije ugotavljajo, da so ženske bolj usmerjene bolj na področje izobraževanja in socialne politike, moški pa se raje ukvarjajo s finančnimi zadevami, trgovino, industrijo ... Ženske predstavljajo bolj ženske interese in probleme, sploh pa tiste, ki so povezani z družino in zasebnostjo. Prednost dajejo ženskim vprašanjem o družini in otrocih. Do konca 80. let so ženske postale podobne moškim v načinih in nivojih pogajanja, javnega govorjenja in nastopanja.

Delež žensk se v parlamentu od leta 1992 naprej giblje med 7,8 % in 13,3 %. Delež je nizek ne samo v primerjavi z evropskim povprečjem, ampak tudi glede na druge primerljive države. Na prvem mestu je Bolgarija s 26,3 %, Hrvaška, ki ima 20,5 %, Poljska 20,2 %, Slovaška 19,3 % in Češka 17 %. Te države so pričakovale, da bomo lahko ženske pripomogle k spremembam v politiki šele takrat, ko bodo presegle kritično mejo prisotnosti v parlamentu (vsaj 30 %) tako, kot so dokazale tuje raziskave. Zaključile so, da je povišanje števila poslank

sicer pomembno, vendar še vedno premajhno, da bi lahko vplivalo na večje spremembe. Vsekakor je njihov nizek delež v parlamentu eden od razlogov, da niso mogle biti pri svojem zakonodajnem delu bolj uspešne.

Tudi v državah EU so ženske na položajih odločanja v politiki še vedno v manjšini, njihov politični vpliv in moč pa sta v primerjavi z moškimi bistveno manjša. Povprečen delež žensk v parlamentih držav članic EU je 21 %, v vladah pa 24 %. To pa je še vedno višji delež, kot ga dosegamo v Sloveniji. Evropska komisija podpira in spodbuja ukrepe in aktivnosti za prisotnost žensk v politiki.

3.2.1 Dejavniki, ki vplivajo na prisotnost žensk v parlamentu

Kot povsod drugod so bile tudi v Sloveniji ženske kot družbena skupina stoletja izključene iz javnosti in še posebej iz politike. V različnih kulturnih okoljih in v različnih političnih sistemih je bila pot vstopanja žensk v politiko različna. Čeprav je volilna pravica osnovni predpogoj za udeležbo žensk v politiki, njena pridobitev nikakor ni pomenila, da so se ženskam z njo na široko odprla vrata političnega delovanja, nasprotno. Pri vstopanju v politiko so naletele na vrsto ovir. Nekatere so izvirale iz strukture družb in političnega sistema posamezne države, druge iz prevladujočih ekonomskih odnosov in tretje iz konkretnega osebnega položaja in osebne izkušnje.

3.2.2 Možne spremembe, ki bi omogočale večjo prisotnost žensk v parlamentu

Slovenija se je po volitvah konec leta 1996 glede deleža žensk v parlamentu na lestvici evropskih držav pomaknila na spodnjo polovico lestvice. Tako lahko vidimo, da obstajajo države, ki imajo še manjši delež žensk v parlamentu kot mi. Večjo prisotnost žensk v parlamentu bi omogočile spremembe volilnega sistema. Veljavni volilni sistem sorazmernega predstavništva je sicer bolj naklonjen kandidaturam žensk kot večinski volilni sistem, vendar pa obstoj volilnih okrajev, ki naj bi volivkam in volilcem omogočal večji osebni izbor, med kandidati predstavlja odklik od sorazmernosti in bistveno zmanjšuje izvolitvene možnosti žensk. Z odpravo volilnih okrajev bi dosegli, da bi stranke na volitvah nastopile z listami kandidatk in kandidatov v volilnih enotah. V tem primeru bi šlo za skupinski nastop kandidatk in kandidatov, možnosti žensk za izvolitev, če bi se na kandidatnih listah pojavile v dovolj velikem deležu, pa bi se povečale. Poleg sprememb volilnega sistema so potrebne tudi nekatere spremembe na področju delovanja političnih strank.

3.3 Politično delovanje za volilno pravico žensk

Ženske v Sloveniji so splošno volilno pravico na državni ravni dobile relativno pozno, šele po drugi svetovni vojni. Boj zanjo pa se je začel pod avstrijsko in kasneje pod avstro-Ogrsko vladavino. Tudi v času nastanka Avstro-Ogrske tedanja država še ni poznala neposrednih volitev, volilna pravica pa je bila vezana na plačevanje davkov. Tako kot marsikje drugod so tudi v Avstro-Ogrski ženske dobile pravico najprej na lokalni ravni. Volilno pravico sta imeli dve veliki skupini državljanov: tisti, ki so plačevali davke, in tisti, ki so imeli v družbi poseben položaj zaradi svoje službe ali izobrazbe. V obeh skupinah najdemo tudi ženske. V prvi zato, ker je bila volilna pravica vezana na plačevanje davkov, v drugi pa, ker je bil

učiteljski poklic takrat eden redkih poklicev, ki je bil odprt tudi za ženske. Toda kljub priznani volilni pravici ženske v praksi niso smele glasovati same, ampak so to zanje postorili pooblaščenca.

Prve zahteve po splošni in neposredni volilni pravici za moške in ženske je postavila socialdemokratska stranka v nekdanji Jugoslaviji leta 1892. Temu so sledila desetletja boja za splošno volilno pravico žensk. Nastajale so posebne ženske organizacije in društva, med njimi so bila še posebej aktivna učiteljska. Tudi ženski časopisi in revije so se močno angažirali v boju za volilno pravico žensk.

3.4 Zgodovina vključevanja žensk v politiko

V zgodovini so se ženske v politiko vključevale praviloma posamično, množičnejši politični nastopi žensk pa so bili ob družbenih krizah, v prelomnih trenutkih ali ob ogrožanju njihovih pomembnih pravic oz. pridobitev. Ženske se za aktivno sodelovanje v politiki odločijo predvsem takrat, ko menijo, da lahko kaj konkretnega dosežejo ali spremenijo.

Na večjo prisotnost žensk v parlamentu bodo vedno vplivali izobrazba, zaposlenost, starost in zakonski stan žensk, število šoloobveznih otrok, vključenost žensk v socialne in podporne mreže. Pomembno je tudi okolje, v katerem ženske živijo, pri čemer velja izpostaviti pomen obstoja in dostopnosti različnih servisov za potrebe gospodinjstva, delitev dela med partnerjema pri gospodinjskih opravilih in pri vzgoji in skrbi za otroke. Pomembno vlogo pri vstopanju žensk v politiko igrajo tudi množični mediji. Promocija uveljavljenih in uspešnih žensk v javnosti bi zagotovo ugodno vplivala na to, da bi se tudi druge lažje odločile za politično delovanje.

4 ŽENSKE V IRAKU

Statistični podatki kažejo na resnost in razsežnost problema nasilja nad ženskami po svetu, vendar ne pokažejo resničnega obsega ter kršitve človekovih pravic. O nasilju nad ženskami namreč primanjkuje sistematičnih raziskav in statističnih podatkov. Veliko žensk nasilja ne prijavi, ker se sramujejo, bojijo nadaljnjega nasilja ali tega, da jim nihče ne bo verjel. Številne ženske so bile posiljene, pretepeane. Mnogim ženskam še vedno na prsi obešajo železne naprave, pritrjene na strop zapora.

Ženske in dekleta v Iraku živijo v strahu pred nasiljem. Trenutno pomanjkanje varnosti je mnoge ženske izrinilo iz javnega življenja in predstavlja veliko oviro pri izboljšavi razmer na področju njihovih pravic. Od vojne leta 2003 so oborožene skupine napadale in ubile več ženskih političnih vodij in aktivistk na področju pravic žensk. Ženske so tam trpele skozi desetletja vladnega zatiranja in oboroženih spopadov. Položaj žensk se po vdoru demokratičnih križarjev ni izboljšal. Zgodilo se je ravno nasprotno, saj se je med vojno povečalo število umorov, posilstev in ugrabitev.

Oblasti morajo dati jasno sporočilo, da nasilja nad ženskami ne bodo dopuščali, in sicer s tem, da bodo preiskali vse domnevne zlorabe žensk in da bodo vsem odgovornim za kazniva dejanja sodili ne glede na njihove sorodstvene in druge zveze.

Tri vojne in več kot desetletje gospodarskih sankcij so bili škodljivi predvsem za iraške ženske. Pod vlado Sadama Huseina so bile podvržene zlorabam na podlagi spola, vključno s posilstvi in drugimi oblikami spolnega nasilja, ali pa so jih kako drugače napadali kot politične aktivistke, sorodnice aktivistov ali pripadnice določenih etničnih ali verskih skupin.

Spolna diskriminacija v iraških zakonih prispeva k nadaljevanju nasilja nad ženskami. Mnogim ženskam grozijo smrt ali poškodbe s strani moških sorodnikov, če so obtožene obnašanja, ki bi lahko onečastilo družino.

Številne Iračanke so oborožene skupine vzele za talke, nekatere med njimi v povezavi s političnimi zahtevami. Prav tako so za talke vzeli ženske neiraške narodnosti, pogosto v poskusih, da bi izsilili umik tujih čet iz Iraka. Ženske so pretepali in jim grozili z usmrčitvijo.

Organizacije za pravice žensk v Iraku so večkrat pozivale k izvajanju ukrepov za ustavitev nasilja nad ženskami in diskriminacije žensk. V preteklih letih so bile ustanovljene številne nevladne organizacije in druga telesa, ki delujejo na področju pravic žensk, med drugim tudi skupine, ki se osredotočajo na zaščito žensk pred nasiljem. Aktivisti, ki delujejo na področju pravic žensk, se pogosto soočajo z grožnjami in napadi prav s strani družinskih članov žensk, ki jim pomagajo. Ženske predstavljajo kar 55 odstotkov iraške populacije.

V prvem obdobju zgodovine je imela ženska položaj boginje. Ljudje so ji izkazovali čast in molili za dobroto, ženska je predstavljala simbol blagoslova in plodnosti. Obstoje ženske so povezovali s plodnostjo zemlje, ki s svojim blagoslovom ohranja človeštvo. Ženska se je lahko ločila od moža, skrbela za otroke. Lahko pa je tudi izrazila svoja zanimanja. Mož, ki je kršil človekove pravice do ženske, je bil strogo kaznovan. Po padcu režima, ki ga je izvajal Sadam Husein, so ljudje upali, da se bodo v Iraku razmere izboljšale. Organizirane so bile konference, katerih namen je bil raziskati vprašanja o položaju žensk in njihovih kršitvah nad njimi.

V iraškem zakonu je veliko pravnih izrazov, ki razkrivajo kršenje ženskih pravic. Na desetine izdanih odlokov predsednika režima predstavlja kršenje zakonodaje in mednarodnih obveznosti. Krivični zakon v Iraku govori o neenaki pravni zaščiti med moškim in žensko. Pred začetkom sojenja ženske v zaporu mučijo.

V Iraku pod nadzorom centralne vlade so ženske izpostavljene mučenju in nezakonitem kaznovanem.

Slika 2: Ženske v Iraku

Vir: http://www.geografija.hr/slike/Margi_sl.1.jpg

5 POKLICI ŽENSK

Preprečiti nadlegovanje in diskriminacijo so želje žensk. A četudi so novo opredeljene vloge žensk tako v družini kot v družbi Unijo primorale v to, da se upre določenim oblikam diskriminacije, bo za dosego enakega plačila potrebnega še veliko dela.

Ko je julija 2000 Evropska komisija predlagala pregled navodil izpred 25 let, so evropski poslanci ocenili, da nova predlagana verzija premalo upošteva dejanski položaj zaposlenih žensk. Že pri prvem branju se je Evropski parlament zavzel za pozitivne ukrepe, ki bi osebam manj zastopanega spola, kar ženske pogosto so, ponudile možnost za lažje poklicno udejstvovanje. Zahvaljujoč predlogom poslancev sedaj nova direktiva predvideva, da morajo države članice poskrbeti za ustanavljanje teles, katerih naloga je spodbujanje enake obravnave in vzpostavitev pravne zaščite žrtev spolne diskriminacije.

5.1 Preprečiti nadlegovanje

Prvič je na ravni skupnosti opredeljen pojem »spolnega nadlegovanja«, to je vsako neželjeno ravnanje spolne narave, izraženo fizično, verbalno (ustno) in neverbalno, katerega namen ali posledica je napad na človeško dostojanstvo nadlegovane osebe ter zlasti ustvarjanje zastrašujočega, sovražnega, ponižujočega ali žaljivega okolja. Direktiva opredeli tudi neposredno diskriminacijo, posredno diskriminacijo in nadlegovanje na splošno.

Ženske so sedaj v primeru nadlegovanja na delovnem mestu, še zlasti spolnega, lahko deležne pomoči. Poleg tega osebe, ki pomagajo žrtvam spolne diskriminacije ali nadlegovanja, uživajo enako zaščito kot v primeru ponižujočega ravnanja. Delodajalci in odgovorni za poklicno usposabljanje so dolžni sprejeti preventivne ukrepe.

5.2 Pravica do materinstva

Direktiva prepoveduje diskriminacijo žensk na osnovi nosečnosti in porodniškega dopusta. Parlament pa je še dodatno zahteval in dosegel, da imajo ženske ob koncu starševskega dopusta ali posvojitve pravico do istega oz. enakovrednega delovnega mesta v primerih, ko države članice dopust odobrijo.

Direktiva se ukvarja tudi z enako obravnavo žensk pri zaposlovanju, usposabljanju in napredovanju. Predlaga pozitivne ukrepe, to je specifične rešitve za spol, ki je v določeni poklicni dejavnosti manj zastopan.

5.3 Položaj ženske v delovnem pravu in glede socialne varnosti

Zaposlenih žensk je vedno več, zato postajajo vprašanja o njihovem delovnem položaju vedno bolj pereča. Prav zaradi tega bi morali položaj žensk pri delu preučevati pozorneje. Pri zaposlovanju so bile v preteklosti vedno neenakosti med moškim in žensko. Resnična neenakost med spoloma je bila posledica dosedanjega nepravilnega vrednotenja ženskega dela. Z delovnega vidika lahko pri ugotavljanju delovnega položaja žensk upoštevamo kot najpomembnejše naslednje tri sklope vprašanj: enakopravnost pri zaposlovanju,

enakopravnost v času trajanja delovnega razmerja in enakopravnost glede enakega plačila za delo enake vrednosti.

5.4 Enakopravnost pri zaposlovanju

Pri zaposlovanju morajo delavci upoštevati potrebe delovnega procesa in delovne razmere, zaposlitvene institucije pa ne smejo določiti spola kot pogoja za sklenitev delovnega razmerja. Izjeme so tista dela, ki jih ženske zaradi posebnih delovnih razmer ne smejo opravljati. Pravna enakost pri zaposlovanju se izboljšuje.

5.5 Enakopravnost med trajanjem delovnega razmerja

Pravna enakopravnost moških in žensk velja tudi med trajanjem delovnega razmerja. Delavke so torej v vseh pravicah, obveznostih in odgovornostih izenačene z delavci. Zakonodaja v skladu z zakoni, na primer za odmero trajanja letnega dopusta, upošteva okoliščine, kot so na primer, da ima mati majhnega otroka, da je samohranilka ... Temeljno merilo, ki ga pri tem upoštevajo, je materin položaj v skrbi za otroka. Upoštevajo predvsem to, kar je v interesu otroka. Pravnih ovir za uresničevanje enakopravnega položaja žensk v delovnem razmerju ni.

5.6 Enakopravnost glede enakega plačila za delo enake vrednosti

Ugotovili so, da povprečni osebni dohodki žensk zaostajajo za povprečnimi osebnimi dohodki moških. Vzrokov za to stanje je veliko. Nekaj primerov: zaradi nižje strokovne izobrazbe opravljajo ženske slabše nagrajevana dela, osebni dohodki so v delovno intenzivnih gospodarskih panogah, v katerih je zaposlena pretežno ženska delovna sila, nižji kot v drugih panogah, ženske z enako stopnjo strokovne izobrazbe, kot jo imajo moški, pogosteje odklanjajo zahtevnejša, odgovornejša, pa tudi bolje plačana dela. Obstajajo tudi posebni varnostni ukrepi v korist žensk, ki prepovedujejo opravljanje težkih in organizmu škodljivih del. Ravno ta dela pa so bolje plačana. Včasih opravljajo tudi manj nadur, imajo krajšo delovno dobo.

5.7 Prepoved opravljanja določenih del

Zakoni so določali, da morajo delavci v samoupravnem splošnem aktu določiti tista težka fizična dela in dela, ki lahko škodljivo in s povečano nevarnostjo vplivajo na zdravje delavke, ki jih delavke glede na svoje psihofizične sposobnosti oz. varstvo materinstva sploh ne smejo opravljati.

Marsikje delavci pozabljajo na tiste zakonske določbe, ki poudarjajo, da je treba predvsem z varstvenimi ukrepi in izboljševanjem delovnih razmer odpravljati nevarnosti za biološko in psihofizično kondicijo žensk. Pretirano širjenje števila del, ki jih ženska ne sme opravljati, bi lahko pripeljalo do omejevanja žensk in uresničevanju pravice do dela.

5.8 Prepoved nočnega dela žensk

V Sloveniji nekateri zakoni o delovnih razmerah prepovedujejo nočno delo žensk v industriji, gradbeništvu, prometu in proizvodni obrti. Prepoved ne velja za delavke s posebnimi pooblastili in odgovornostmi in za delavke v zdravstvenih, socialnih, administrativnih in finančno–računovodskih službah. Izjemoma je nočno delo dopustno, če je treba nadaljevati delo, ki je bilo prekinjeno zaradi višje sile ali če je treba preprečiti škodo na surovinah, ki se hitro kvarijo. Nekateri zakoni prepovedujejo absolutno nočno delo delavk, ki imajo otroka starega do 1. leta. Drugi izjemoma dopuščajo nočno delo delavk z otroki določene starosti (do enega, dveh in treh let), če same s tem soglašajo ali celo, če so vložile pisni zahtevek za razporeditev na nočno delo. Nekateri zakoni pa predvidevajo izjemno prepoved nočnega dela tudi za samohranilke, ki same negujejo otroka, mlajšega od 7 let, če z razporeditvijo na nočno delo soglašajo.

5.9 Razporejanje delovnega časa

Po stari zakonodaji je bilo v vseh republikah in avtonomnih pokrajinah delavkam z otroki določene starosti (do 1., 2. in 3. leta) prepovedano nadurno delo. Po nekaterih zakonih se sme, tako kot v Sloveniji, nadurno delo naložiti delavkam z otroki, starimi od enega do treh let, le po njihovem poprejšnjem soglasju, drugod pa le, če to same zahtevajo. Zakon o družbenem delu je določil, da delavke lahko sklenejo delovno razmerje s krajšim delovnim časom od predpisanega. Po slovenski ureditvi lahko delavka sklene delovno razmerje oz. ima pravico, da začne delati s krajšim delovnim časom, kot je polni delovni čas, vendar ne manj od pravice polnega delovnega časa, če to terjajo otrokove koristi. Zakon o delovnih razmerjih ne določa nobenih pogojev glede otrokove in materine starosti. Obstajajo pa stališča, da bi morali na splošno, ko torej ne gre le za vprašanje skrbi za otroke, bolj uvajati delo delavk s krajšim kot polnim delovnim časom.

5.10 Pogled na položaj žensk na trgu dela skozi stopnje zaposlenosti, brezposelnosti in razlike v plačah med ženskami in moškimi

Stopnja zaposlenosti je bila v Sloveniji v drugi polovici 90. let relativno visoka in stabilna. Skupna stopnja zaposlenosti se je gibala okoli 63 %. Pri moških se je gibala okoli 67 %, pri ženskah pa okoli 58 %. V letih 2002 in 2003 pa je z upočasnitvijo gospodarske rasti in negativnimi trendi v zaposlovanju tudi stopnja zaposlenosti rahlo upadla, pri čemer je bolj upadla za ženske kot za moške. V letu 2004 se je v Sloveniji stopnja zaposlenosti za moške in ženske močno povečala na 65,3 % zaradi pospešitve gospodarske rasti. V letu 2004 je bila stopnja zaposlenosti nekoliko nad povprečjem EU, pri čemer je bila stopnja zaposlenosti žensk višja od povprečja EU, stopnja zaposlenosti moških pa je bila pod povprečjem EU. V letih 1999–2004 se je stopnja zaposlenosti žensk močno povečala.

5.11 Zaposlene ženske v Sloveniji

V skupnem številu zaposlenih pomenijo ženske 46,3 %, v gospodarstvu 41,3 % in v negospodarstvu 73,5 %. V Sloveniji so ženske nujno potrebna delovna sila, vendar pa jim družba še vedno ne zaupa odgovornejših del.

Med brezposelnimi s peto stopnjo izobrazbe je kar 55,9 % žensk, s šesto stopnjo 58,5 %, med tistimi s sedmo stopnjo pa 47 % žensk.

Kot razlog za prenehanje delovnega razmerja se navaja nosečnost, dojenje in nega otrok, kar je v nasprotju z Zakonom o zaposlovanju. V ozadju pa je nezadostna delitev dela v družini, pomanjkanje institucij, ki bi prevzele varstvo otrok in visoke cene storitev v tej instituciji.

Ženske mnogo pogosteje delajo v distribuciji, hotelih in oskrbi s hrano, izobraževanju in zdravstvu. Ženske so se začele bolj uveljavljati v računovodstvu. Delo v gostinstvu in hotelih je zaradi podobnosti z neplačanim domačim delom veljalo za žensko delo. To je ponavadi slabo plačano in ima slab položaj. Tudi v šolskih kuhinjah delajo predvsem ženske.

5.12 Feminizem

Feminizem je smer ženskega gibanja, ki je nastala na začetku 60. let 20. stoletja predvsem zaradi boja žensk za enakopravnost in boja proti diskriminaciji žensk. Na tem so začele delati sufražetke (pripadnice gibanja za volilno pravico in enakopravnost žensk) v začetku 20. stoletja oz. že konec 19. stoletja. Njihov prvotni cilj je bil, da ženske dobijo volilno pravico, potem pa so se odločile še za politično in gospodarsko enakopravnost. Sufražetke niso prve na glas izrazile ideje o enakopravnosti, saj segajo začetki boja za enakopravnost še dlje v zgodovino, celo v srednji vek.

Kot socialno gibanje se feminizem v prvi vrsti osredotoči na zmanjšanje in izničenje neenakosti med spoloma in promoviranje pravic, interesov in zadev žensk v družbi.

Feministični politični aktivizem se navadno osredotoči na zadeve, kot so pravica do splava, nasilje nad žensko in nasploh nasilje v družini, porodniški dopust, spolna diskriminacija, spolno nadlegovanje in spolno nasilje.

V 60. in 70. letih 20. stoletja se je feminizem v teoriji in praksi osredotočil predvsem na belke srednjega sloja z zahoda, a se je obenem skliceval na zastopanost vseh ras in slojev.

Dandanes so ženske že skoraj dosegle enakopravnost. V večjem delu »razvitega« sveta imajo ženske enake pravice kot moški in so postale njihova konkurenca. Lahko se izobražujejo, tekmujejo, kandidirajo, vozijo, hodijo same po ulici in oblečejo karkoli.

Dandanes imajo feministke negativen predznak predvsem zaradi skrajnosti, v katere so šle. Moški se jih bojijo, ker upajo določene stvari brez sramu povedati na glas. Moški in ženske imajo različna telesa in različne zmožnosti. Vsi pa si zaslužijo enake priložnosti in upoštevanje določenih razlik.

Feministično gibanje lahko razdelimo na dva dela. Prvi del se je začel okoli leta 1800 in je trajal približno do leta 1930. Na veliko se je zavzemal za odpravo razlik med pravicami

moških in žensk. Drugi del, ki se je začel okoli leta 1960, pa je poleg enakosti poudarjal in razvil še vrsto novih teorij in pogledov, ki poudarjajo razlike med ženskami in moškimi ter se bolj osredotočajo na potrebe žensk.

5.12.1 Začetki feminizma

Čeprav se izraz »feminizem« ni uporabljal vse do 19. stoletja, pa je zametke te ideologije mogoče najti že v zgodnjem 18. stoletju. Prvotna oblika feminizma se je ukvarjala predvsem z enakostjo pravic za moške in ženske, in sicer za enakopravnost v javnem in političnem življenju in delno tudi za enakopravnost v gospodinjstvu. Te ideje so priplavale na površje v času francoske revolucije in ameriške vojne za neodvisnost, ko sta bili glavni vrednoti svoboda in enakopravnost. Feministke v Franciji so vztrajale, da morajo vrednote, kot so enakost, svoboda in bratstvo veljati za vse, medtem ko so ženske aktivistke v Ameriki zahtevale, da se v ameriški deklaraciji za neodvisnost posveti pozornost tudi ženskam, njihovim državljanskim pravicam ter pravicam lastnine. V začetku 19. stoletja se je v Angliji zbrala skupina pripadnic srednjega sloja in podala zahtevo za boljše izobrazbo, boljše možnosti za zaposlitev, večje pravne pravice (zlasti v zakonu) in volilno pravico žensk. Od leta 1850 dalje se je gibanje za enakopravnost žensk osredotočilo predvsem na pridobitev volilne pravice in sufražetsko gibanje se je razširilo tudi po Novi Zelandiji, Sovjetski zvezi, Nemčiji, Poljski, Avstriji ter Švedski. Proti koncu 19. stoletja se je pojavila nova veja feminističnega mišljenja, ki se je ukvarjala predvsem z družbenim odnosom do žensk, vključno s kulturnimi in literarnimi predstavami o ženskah ter njihovim predpisanim vedenjem v družbi. Ob začetku novega stoletja so bili časniki na zahodu preplavljeni s stereotipom »svobodne ženske«, ki je zahtevala enakopravnost ter sama odločala o svojem življenjskem stilu in oblekah. A že v 20. letih 20. stoletja, so feministke začele obračati pozornost na probleme, ki se tičejo predvsem žensk (socialno podporo žensk in otrok). Ta nagnjenja so postala še bolj izrazita v drugem delu.

Slika 3: Feminizem

Vir: <http://www.iupui.edu/~womunite/feminism%202b.jpg>

5.12.2 Drugi val feminizma

Gonilna sila drugega vala feminizma so bili socialisti ter gibanje za državljanske pravice, ki so privreli na dan okoli leta 1960 v Severni in Srednji Ameriki, Evropi in Avstraliji. Žensko osvobodilno gibanje, ki se je začelo v ZDA, je kombiniralo svobodomiselnost ter zahteve po enakih pravicah žensk in moških z zahtevo, da ženska lahko sama odloča o svoji identiteti ter spolnem življenju. Slednji zahtevi sta bili natančneje opisani v sedmih zahtevah gibanja, ustanovljenega med letoma 1970 in 1978. Te zahteve so bile:

- enaka plača,
- enaka izobrazba,
- enake možnosti za zaposlitev,
- finančna in pravna enakopravnost,
- brezplačna kontracepcija,
- izvedba splava po želji,
- pravica do ženske opredelitve seksualnosti,
- konec diskriminacije lezbijk,
- svoboda pred nasiljem in spolnimi zlorabami.

Drugi val je poudarjal fizične in psihične razlike med moškimi in ženskami. Feministično mišljenje je uspešno vplivalo na glajenje razlik v pravicah žensk in moških. Vplivalo je na kulturo, kot rezultat ženskih interesov in skrbi pa se je pojavilo ukvarjanje s problemi, kot so AIDS, homofobija (fobija pred homoseksualci), tehnologija in vojne.

5.13 Preteklost

Delitev dela glede na spol sega daleč v preteklost. Nekatere delovne vloge moških in žensk so tako zakoreninjene, da so jih ljudje pogosto poskušali razlagati z biološkimi razlikami ali naravno obdarjenostjo. O tem pričajo tudi fraze, kot sta npr.: »To ni moško delo« in »To ni žensko delo«. Številne dejavnosti in poklici imajo spolni predznak. Nekatere od njih, posebno tiste, ki so povezane s položajem moči, so pogosto povezane izključno z moškim spolom.

5.13.1 Zgodovina delitve dela glede na spol

Kmetijstvo, ki je bilo v preteklosti prevladujoča dejavnost, je bilo osnova za dopolnjujočo se delitev dela na moško in žensko delo. Z razvojem industrializacije se je kasneje velik del delovnih aktivnosti od doma prenesel drugam. Gospodinjstvo doma, ki so ga opravljale samo ženske, je bilo neplačano, torej podcenjeno, medtem ko je bilo delo zunaj doma plačano. Delo doma so cenili z bolj ali manj moralnimi merili, kot so skrb, dolžnost, izraz ljubezni do družine, vir sreče za gospodinjstvo ... Poleg tega so morale ženske iz nižjih družbenih razredov delati tudi zunaj svojega doma, v novih tovarnah, da so lahko preživele ali podpirale svoje družine. Tu se je pojavilo vprašanje, kako naj ženska uskladi svoje materinske dolžnosti z dolžnostmi zaposlitve. Vprašanje je bilo tudi dostopnost delovnih mest, ki so zahtevala visoko izobrazbo. Tekmovalnost na tem področju je bila ostra, ovire, ki so jih morale ženske premagati v tem boju, pa predmet dolgoletnih sporov in razprav.

Ženske vseh družbenih razredov so, čeprav različno, tako občutile vpliv stanja na novem trgu delovne sile. Danes si zelo težko predstavljamo izjemno dolg delovni dan v tovarnah v 19. stoletju, kjer ni bilo nikakršne razlike med moškimi in ženskami. Socialnega zavarovanja v primeru bolezni ali poškodbe ni bilo. Ker zakonodaja, ki bi ščitila delavce, še ni obstajala, so bile ženske zelo ogrožene, kot nosečnice in matere pa so bile tudi prve, ki so izgubile delo. Zakonodajo, ki je določala pravice delavcev in delovne razmere, so v državah JV Evrope uvajali na prehodu iz 19. v 20. stoletje. V tem obdobju so številne države uvedle predpise, ki so določali krajši delovni dan za ženske in otroke, prepovedali nočno delo obojih in zaposlovanje žensk na zdravju nevarnih delovnih mestih. Uvedli so tudi nekatere olajšave za ženske v zadnjih mesecih nosečnosti in matere v prvih mesecih po rojstvu otroka. Po eni strani so bile te olajšave razumljive kot pozitiven razvoj zakonodaje, ki je urejala delo žensk, po drugi strani pa so nekatere feministične (ženske) organizacije prepoved nočnega dela za ženske – ki je bilo pogosto bolj plačano – in delo le v določenih gospodarskih panogah zopet videle kot omejevanje ženskih pravic.

5.13.2 Socializem in delo žensk

V državah, kjer so po drugi svetovni vojni uvedli socialistični družbeni red, so sprejeli zakonodajo, ki je določala enakopravnost spolov. Intenzivna gradnja tovarn in elektrarn in prometnih povezav je zahtevala ogromno delovne sile. To je mnogim ženskam omogočalo, da so vstopale v nove poklice, vključno s tehničnimi. Podobe žensk, ki na gradbišču upravljajo žerjave, vozijo traktorje in upravljajo z drugimi delovnimi stroji, so postale zaščitni znak socialističnega režima. Mreža ustanov, katerih namen je bil ženskam olajšati delo doma, se je razvijala zelo počasi. V 50. in 60. letih so otroke zaposlenih žensk pogosto čuvale babice, ki so živele daleč stran. Odnos moških do gospodinjskih opravil se je spreminjal počasi in negotovo, tako da je bila večina skrbi za dom še vedno na ženskih plečih. Kljub vedno novim napravam za pomoč pri delu in njihovi dostopnosti na trgu je ženskam doma še vedno ostalo veliko dela, deloma tudi na račun povečanih zahtev glede čistosti in urejenosti doma. Odsotnost feminističnih gibanj in organizacij je oslabilo možnost javnih razprav in jih omejila le na področje enakosti med spoloma pri zaposlovanju. Po spremembah, ki so začele delovati leta 1989, se je položaj žensk še dodatno poslabšal.

Trenutno so ženske še bolj izpostavljene brezposelnosti in negotovosti sistema socialnega skrbstva. Dodatno na to vpliva tudi dejstvo, da brezposelnost povečuje tekmovalnost pri iskanju delovnega mesta in krepi rivalstvo med ženskami različnih generacij.

5.14 Vrnimo se v današnje čase

5.14.1 Značilnosti ženskega zaposlovanja

Ženskam ostajajo področja, ki zahtevajo skrb, nego in pomoč. Z razvojem države nastajajo vedno novi poklici žensk: učiteljice, vzgojiteljice, medicinske sestre, socialne delavke ... Vsi ti poklici spominjajo na delo doma, v družini. S tem ugotovimo, da se ženska tudi v plačanem delu ne more izogniti zanamovanosti z družino in skrbi za druge.

Na področju zdravstva, šolstva, administracije (vodenje poslov v pisarni) so delovna mesta večinoma zasedle ženske. Ta dela so postala manj cenjena in manj plačana od drugih del moške delovne sile, ki zahtevajo približno enako delovno izobrazbo.

Feminizacijske (ženske) poklice opravljajo ženske. Ti poklici pa so manj vredni, manj ugledni in manj plačani. Pri delu, ki je slabo plačano in ne zahteva nobene kvalifikacije, se zaposluje več žensk kot moških. Ženske veliko delajo v industriji. V Sloveniji je več kot 70 % žensk zaposlenih v trgovini, za tekočim trakom. Ženske v Sloveniji so zaposlene v industrijskih panogah (tekstilna, obutvena, predelovalna ...), kjer so tudi nižje plače.

V Sloveniji je zelo malo žensk na vodilnih mestih, čeprav je njihova izobrazba podobna kot pri moških. Tudi tam, kjer so večinoma zaposlene ženske, so na vodilnem mestu večinoma moški. Se pravi, da ženske opravljajo izvršilna dela.

Več je brezposelnih žensk kakor moških. Če se ženska zaposli, se njen položaj v družini ne spremeni, še vedno ji preostane veliko gospodinjskega in družinskega dela. Tiste, ki želijo biti uspešne v poklicu, se večinoma obremenjujejo z očitki. Čedalje manjše je število žensk, ki bi hotele svoje življenje zapraviti kot gospodinje.

Ženskam ne preprečujejo opravljanja moških poklicev. Glede na to, da imajo nekatere ženske minimalno izobrazbo, jim ne preostane nič drugega, kot da opravljajo težja fizična dela, da se lahko preživijo.

V Sloveniji je zaposlena skoraj vsaka odrasla ženska. Zelo malo žensk najdemo zaposlenih v politiki. Veliko žensk z otroki je ima zaposlitev s krajšim delovnim časom. Matere s tremi otroki imajo še nižjo zaposlenost kot matere z enim ali dvema otrokoma. Večina žensk, ki so matere, opravljajo delo na domu ali pa delajo polovični čas oz. skrajšani čas. Zaradi velikega števila odpuščanj v tekstilni, živilski in usnjarski industriji se je povečalo število brezposelnih žensk.

Pri nas se je trenutna zaposlenost žensk dvignila na 61 %, kar je bil tudi cilj. Med odpuščenimi so večinoma starejše in manj izobražene ženske, ki imajo prav tako manj možnosti za zaposlitev. Čeprav so ženske praviloma bolj izobražene kot moški, pa še vedno zaslužijo manj. Razlog za to je, da ženske opravljajo manj fizično in manj vredno delo. Ženske ne želijo izbirati med kariero in družino, ampak si želijo možnost, da bi lahko imele oboje. V EU zasluži ženska za vsako delovno uro za 15 % manj kot moški, v Sloveniji pa kar 24 %.

6 TEŽJA ZAPOS LJIVOST ŽENSK

V večini zahodnih držav so stopnje ženske brezposelnosti višje od stopenj moške brezposelnosti. Razlogov je več. Najpomembnejši je ta, da je delež aktivnih žensk v primerjavi s celotno žensko populacijo v aktivni starostni dobi bistveno nižji. To pomeni, da so ženske na trgu delovne sile manj prisotne kot moški. Dotok žensk na trg delovne sile pa ni enakomeren, temveč že dalj časa narašča ter je večji od dotoka moških. Za povečani dotok žensk na trg dela, zlasti v starosti do 25. leta in po 30. letu, pa praviloma ni zadostnega števila delovnih mest. Za žensko delovno silo tudi velja, da se težje zaposluje, ker je geografsko in poklicno manj gibljiva. V povprečju ima slabšo izobrazbo in je pri delodajalcih v primerjavi z moško delovno silo bolj zapostavljena zaradi večjih stroškov, povezanih s porodniškimi dopusti, pogostejšimi bolniškimi ipd. Kar pomeni, da mora delodajalec nosečo žensko razporediti na drugo, primernejše delovno mesto. Pri tem ima pravico do enake plače, ki jo je

prejemala na prejšnjem delovnem mestu. Delodajalec tudi ne sme materam z majhnimi otroki nalagati več dela, kot ga zahteva polni delovni čas, omejeno pa je tudi njeno delo v nočnem času. Prav tako se ne sme prekiniti delovnega razmerja nosečnici ali delavki oziroma delavcu v času odsotnosti z dela zaradi porodniškega dopusta in dopusta za nego otroka.

Mednarodna primerjava stopenj brezposelnosti po spolu kaže, da so razmere v Sloveniji drugačne od sicer običajnih v zahodnih državah. Stopnja ženske brezposelnosti je v primerjavi s stopnjo moške precej nižja. Stopnja aktivnosti žensk je v Sloveniji v primerjavi z drugimi državami dosegla relativno visoko raven (51,2 %), in je v primerjavi s stopnjo aktivnosti moških (65 %) visoka. Dotok žensk na trg dela je v Sloveniji že več let enakomeren in ustaljen.

Težave pri iskanju službe zaradi načrtovanja starševstva imajo predvsem ženske. Posebej so prizadete v mlajših starostnih skupinah.

Vzroki za brezposelnost žensk:

- spolna diskriminacija, zakonski stan, potomstvo,
- starost in večja ogroženost mlajših,
- slabša povprečna izobrazbena in kvalifikacijska struktura (čez 40 let).

Zaradi usklajevanja družinskih in poklicnih obveznostih ženske pogosteje pustijo službo. Delež zaposlenih žensk (55,7 %) je za 15 % nižji od deleža zaposlenih moških.

Pri izbiri poklica se ženske omejujejo predvsem na določene sektorje: več kot 40 % jih je zaposlenih na področjih izobraževanja, zdravstva in v javni upravi, med tem ko je na nešteti področjih zaposlenih okoli 20 % moških. Kar 32 % žensk je zaposlenih za skrajšan delovni čas, med moškimi je takšnih le 7 %. Zaskrbljujoče je zlasti dejstvo, da v zadnjih letih narašča registrirana brezposelnost žensk in že presega polovico brezposelnih.

V Sloveniji imajo ženske pravno-formalno enake pravice kot moški, vendar nam to v praksi še ne zagotavlja enakega položaja. Na to kaže tudi dejstvo, da je v Sloveniji zelo malo žensk v političnem življenju, na trgu dela pa kljub boljši izobrazbi pogosto zasedajo nižja, manj odgovorna in slabše plačana delovna mesta.

Na neenakopravnost žensk na trgu delovne sile kažejo tudi kršitve zakonodaje. Zelo veliko je kršitev, povezanih s pravico do izrabe porodniškega dopusta in dopusta za nego in varstvo otroka. Delodajalci zaradi nosečnosti ali zato, ker so mlade matere, velikokrat nočejo podaljšati delovnega razmerja, sklenjenega za določen čas. Ali celo ženskam ob vrnitvi s porodniškega dopusta vročijo odločbo, da je postala tehnološki višek. Delodajalci od žensk zahtevajo, da delajo preko polnega delovnega časa, veliko je tudi primerov, ko je ženskam zaradi zahtev po nedeljskem ali prazničnem delu kratena pravica do tedenskega počitka. Kot primer kršitev delovnopravne zakonodaje so udeleženke posebej izpostavile primer trgovskih podjetij. Kot kažejo podatki, je spoštovanje delovnopravne zakonodaje v trgovskih podjetjih katastrofalno. O tem priča poročilo inšpektorata za delo, saj naj bi več kot 85 % od pregledanih kršilo zakonodajo. Pri tem niso vprašljivi samo zakonski predpisi, ampak tudi premalo učinkovito pravosodje, saj večina inšpekcijskih prijav sodniku za prekrške zastara.

Z uveljavljanjem ženskih interesov se ukvarjajo tudi nekatere stranke, kot so: SLS, Nova Slovenija, SD, najbolj izrazita pa je Slovenska demokratska stranka. Udeleženke kongresa so poudarile pomen letošnjih lokalnih volitev, ki so svojevrsten izziv tudi za SDS. Strinjale so se

s pobudo, da mora stranka zagotoviti ustrezno zastopanost ženskih kandidatk na listah za volitve v občinske in mestne svete, predvsem pa je pomembno, da je na izvoljivih mestih vsaj po ena kandidatka.

6.1 Ženske imajo večje težave tudi pri doseganju visokih položajev

Na direktorskih mestih se število žensk povečuje zelo počasi. Poleg tega je zaposlenih tudi precej manj žensk z majhnimi otroki kot pa moških (zaposlenih je 62,4 % žensk z majhnimi otroki, medtem ko je zaposlenih kar 91,4 % moških z majhnimi otroki).

Ženske se zaradi družinskih obveznosti pogosteje poslovijo od poklicne kariere, poleg tega pa zasedajo tudi delovna mesta na manjšem številu poklicnih področij in so redkeje na vodilnih mestih kot moški.

7 MANJŠE PRAVICE ŽENSK OZ. VEČJE

V zadnjih 50. letih se je položaj žensk v Evropi bistveno izboljšal. Načelo o enakopravnosti, ki ga določajo evropske pogodbe, je realnost že na številnih področjih. Vendar pa realnost zaznamujejo tudi nasilje nad ženskami ter neenakopravna plačila za delo moških in žensk.

Načelo o enakopravnosti med moškimi in ženskami, še zlasti pravica do enakega plačila za enako delo, je vsebovala že Rimska pogodba o ustanovitvi Evropske gospodarske skupnosti, ki so jo podpisali pred 50 leti. Zakonodajni akti, ki so jih sprejeli pozneje, so pravni položaj žensk še izboljšali.

Evropski parlament se je nenehno boril proti diskriminaciji žensk. Med njegove dejavnosti na tem področju sodijo med drugim akcijski programi za enakopravnost, boj proti trgovanju z ženskami in prizadevanja za večjo udeležbo žensk v javnem življenju. Leta 1984 je ustanovil tudi parlamentarni odbor, pristojen za enakopravnost med spoloma in pravice žensk.

7.1 Prizadevanja za pravno enakopravnost

Parlament se je že od nekdaj zavzemal za pravno, družbeno in gospodarsko enakopravnost žensk v Evropi in v partnerskih državah.

Listina o temeljnih pravicah Evropske unije prepoveduje diskriminacijo na podlagi spola in določa, da mora biti na vseh področjih, tudi na področju zaposlovanja in plačila za delo, med moškimi in ženskami zagotovljena enakost.

Na podlagi **Splošne deklaracije človekovih pravic** se je razvil obsežen mednarodni mehanizem za zaščito človekovih pravic, kamor spadata oba omenjena pakta ter še nekateri drugi dokumenti, npr. **Konvencija o otrokovih pravicah**, **Konvencija proti mučenju**, **Konvencija o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk** itd. Oblikovala se je zavest sodobnega človeštva o tem, da so države dolžne spoštovati človekove pravice.

Konvencija o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk jasno definira diskriminacijo žensk kot "vsakršno razlikovanje, izključevanje ali omejevanje na podlagi spola, katerega posledica ali namen je ogroziti ali onemogočiti ženskam priznavanje, uresničevanje ali uveljavljanje

človekovih pravic in temeljnih svoboščin ne glede na njihov zakonski stan, na podlagi enakosti moških in žensk, na političnem, ekonomskem, socialnem, kulturnem in državljanem ali kateremkoli drugem področju".

Deklaracija o odpravi nasilja nad ženskami med drugim potrjuje, da pomeni nasilje nad ženskami kršenje človekovih pravic in temeljnih svoboščin žensk, definira nasilje nad ženskami.

Nasilje nad ženskami

Parlament si močno prizadeva tudi za boj proti nasilju nad ženskami. Denimo akcijski program DAPHNE za boj proti nasilju nad ženskami, otroki in mladimi temelji na njegovi resoluciji, v okviru katere so leto 1999 razglasili za evropsko leto boja proti nasilju nad ženskami.

Pravice žensk v tretjih državah

V številnih regijah sveta je pravni in družbeni položaj žensk še veliko slabši kot v Evropi. Parlament se zato v okviru evropske razvojne pomoči zavzema za enakopravnost in upoštevanje pravic žensk ter podpira borbo za pravice žensk po svetu. Nagrado Saharov za svobodo misli je že večkrat podaril osebam, ki so se borile proti zatiranju žensk.

8 POGLED MOŠKIH NA ŽENSKO

Raziskave so pokazale, da so ženske pri svojem delu učinkovitejše kot moški. Morda se močnejši spol s tem ne bi ravno strinjal, toda strokovnjaki so dokazali, da ženske lahko opravljajo več stvari hkrati in so pri tem uspešnejše od moških, ki lahko delajo samo eno stvar naenkrat. *"Še posebnost, kar se tiče gospodinjstva, so v prednosti, saj so na stvari navajene in jih opravijo hitreje,"* pravijo strokovnjaki in zato zagovarjajo ženske, ki na ta račun vsak dan spijo pol ure dlje od moških. Seveda zaradi tega nekoliko manj gledajo televizijo in se ukvarjajo s športom.

Ženske so bolj pridne študentke od moških, saj tako na dodiplomski kot na podiplomski specialistični in magistrski stopnji študij uspešno zaključijo več študentk kot študentov: 61 odstotkov na dodiplomskem ter 54 odstotkov pri magistrskem in specialističnem študiju. Na doktorski stopnji pa se število žensk zniža - v letu 2004 je Slovenija pridobila 144 doktoric znanosti, kar predstavlja 41 odstotkov vseh, ki so tega leta doktorirali.

8.1 Za vsakim uspešnim moškim stoji ženska

Kaj pa nasprotno?

Nenavadno vprašanje? Morda. Toda dejstvo je, da slogan vzbuja dokaj deljena mnenja, od tega, da je ženskam sovražen in žaljiv, do tega, da izraža povsem realen položaj.

Ženskam sovražen naj bi bil v tem smislu, da vnaprej določi razumevanje, po katerem je v ospredju moški, ki je uspešen, partnerka pa se skriva v ozadju in ga podpira po najboljših močeh.

Marsikdo ga razlaga povsem drugače in meni, da je ženskam v čast, saj jim priznava, da bi moški brez njihovega vpliva ostal povprečen. Zanimivo je tudi, da eden od priljubljenih brskalnikov kot izvor tega »spornega« stavka najde odgovor: *feministični izrek* (ženski izrek).

8.2 Modrejše ženske

Nekoč ženska dejansko ni imela druge možnosti, kot da se je skrivala za širokimi, možatimi pleči in od tam vlekla svoje niti. Da ne bo pomote, to so ženske vedno odlično obvladale, zato se človek res lahko malce hudomušno vpraša, kdo je v tej zgodbi modrejši.

Zgodovina dokazuje, da so ženske kljub neprijaznim okoliščinam vedno dosegale velike uspehe, bodisi same (velike vladarice, znanstvenice, umetnice ...) bodisi tako, da so na dogajanje vplivale prek soprogov ali ljubimcev.

K sreči sodobna ženska v povprečno civiliziranem svetu v primerjavi s svojimi predhodnicami v družbi vendarle zaseda drugačno mesto. Zdaj je lahko hkrati žena, ljubimka, mati, zaposlen in vsestransko dejaven človek, ki pa je temu primerno obremenjen. Ali ima zadostno pomoč in podporo partnerja, da lahko uresniči vse svoje cilje in sanje? So torej zdajšnji moški pripravljeni stopiti korak nazaj, razvezati kravato in namesto nje okoli pasu zavezati predpasnik?

8.3 Delitev vlog v družini

Slovenija se še vedno oklepa dokaj tradicionalne delitve vlog, po kateri naj bi ženskam pripadalo vodenje gospodinjstva, vzgoja otrok in to vse po koncu delovnega časa, moški pa je tisti, ki naj bi na mizo prinesel večji del kruha in poskrbel za hišna opravila. Je to res? Na Uradu za enake možnosti pri Vladi RS navajajo, da v Sloveniji kljub povečanju časa, ki ga moški namenjajo gospodinjskim opravilom in skrbi za družino, ženske namenijo tem opravilom skoraj dvakrat toliko časa kot moški. Da je skrb za otroka še vedno predvsem naloga žensk, odražajo tudi podatki o koriščenju dopusta za nego in varstvo otrok. Leta 2003 ga je koristilo samo 2,3 % očetov. Razveseljuje pa podatek, da je v letu 2003, ko je začela veljati pravica do 15-dnevnega očetovskega dopusta, ki jo lahko očetje izrabijo med porodniškim dopustom, to možnost izkoristilo 10.917 očetov, in sicer v povprečnem trajanju 8 dni.

8.4 Uspešnejše ženske

Zdajšnje ženske v Sloveniji in v svetu so načeloma visoko izobražene, polno zaposlene in vsestransko obremenjene. Odstotek moških, ki so pripravljene opravljati gospodinjska dela in skrbeti za družino, se sicer nekoliko povečuje, toda ali obstajajo moške, ki ocenijo, da so doživeli svojih pet minut, zdaj pa prihaja trenutek za njihove žene? Ali obstajajo moške, ki priznajo, da ima njihova partnerka boljšo možnost za uspešno kariero in so jo pripravljene pri tem podpirati?

Nekatere uspešne ženske se odločijo zgolj za kariero, ne pa tudi za družino, številne združujejo oboje. Brez pomoči gre težko in tu nastopi trenutek, ko naj bi vskočil partner.

Slika 4: Uspešna ženska

Vir:

http://www.zurnal24.si/export/sites/z24/_data/images/kariera/iStock_000003853574Small.jpg_138096144.jpg

9 NASILJE NAD ŽENSKAMI

9.1 Pojem nasilje

Izraz nasilje nad ženskami pomeni vsako dejanje nasilja, ki temelji na spolu in povzroči ali bo povzročilo verjetno telesno, psihično škodo ali trpljenje žensk vključno z grožnjami, prisilo ali samovoljnim odvzemom svobode ne glede na to, ali se pojavlja v javnosti ali zasebnem življenju. Ena od definicij nasilja je tudi način, s katerim si povzročitelj skuša v odnosu zagotoviti moč in nadzor nad žrtvijo in uresničiti svoje interese. Nasilje vedno izhaja iz neravnovesja moči med dvema osebama. Povzročitelj s fizičnim, spolnim, psihičnim in drugimi oblikami nasilja posega v osebnost žrtve. Nasilje je vsaka oblika vedenja, ki jo oseba izvede z namenom, da bi si drugo osebo podredila oz. nad njo povečala oz. ohranila moč. O zlorabi moči govorimo, ko ima posameznik že v osnovi več moči nad posameznico zaradi družbenega položaja, starosti, nacionalnosti, fizičnih ali umskih lastnosti ali moč izkorišča v škodo druge osebe. Vsaka zloraba moči je nasilje.

9.1.1 Fizično nasilje

Policijske statistike v Sloveniji dokazujejo, da so v 99 % nasilja nad odraslimi v družini žrtve ženske, povzročitelji pa moški. Fizično nasilje je dokazljivo, saj so posledice napadov vidne in zabeležene v zdravniških kartotekah.

Slika 5: Fizično nasilje žensk

Vir: http://www.delo.si/images/iman/2004_11/pb_zenska-nasilje1.jpg

Najpogostejše oblike fizičnega nasilja so:

- odrivanje,
- klofutanje,
- lasanje,
- zaklepanje žrtev v stanovanje,

- metanje stvari v žrtev,
- brcanje,
- pretepanje,
- butanje z glavo ob zid,
- pretepanje s pasom,
- boksanje,
- napadi s strelnim in hladnim orožjem,
- davljenje.

Posledice fizičnega nasilja so:

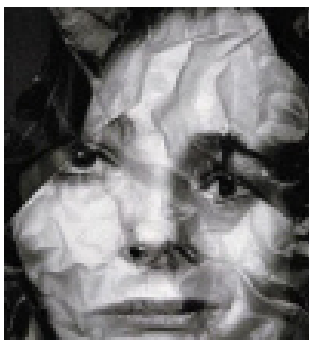
- pomanjkanje energije,
- zaskrbljenost,
- misli na samomor,
- depresivnost,
- nezanimanje za spolnost,
- strah za življenje,
- napadi panike,
- občutek nemoči,
- neobvladovanje svojega življenja,
- napadi joka.

9.1.2 Spolno nasilje

Spolno nasilje je nasilje, ki prevzame obliko seksualnosti. Žrtve spolnega nasilja so ponavadi pripadniki šibkejših skupin prebivalstva: ženske, otroci, fizično in telesno prizadeti, povzročitelji pa večinoma moški.

Posledice spolnega nasilja so:

- zanikanje, da se je sploh zgodilo,
- potlačitev spomina,
- občutek, da telo ni tvoje,
- samopoškodbe,
- poskusi samomora,
- različne oblike odvisnosti,
- potreba po varnosti.

Slika 6: Spolno nasilje

Vir: http://slowwwenia.ena.com/upload/zenska_251107.jpg

9.1.3 Psihično nasilje

Povsem običajno je, da se med partnerjema običajno ponavljajo nesoglasja, toda če se vzorec vedenja, s katerim eden od partnerjev vedno doseže tisto, kar hoče na račun drugega partnerja, njegovih pravic, prepričanj in želja, ponavlja vedno znova, govorimo o psihičnem nasilju. Namen psihičnega nasilja je vedno enak: uveljavljanje nadzora nad vsemi področji življenja ženske, jo s tem popredmetiti kot lastnino in dokazati moč ter avtoriteto moškega nad žensko.

Posledice psihičnega nasilja so:

- nadzor,
- neprestane zahteve,
- poniževanje,
- spreminjanje vedenja,
- besede, ki ranijo,
- jezni izbruhi,
- nadvlada v spalnici,
- ščuvanje otrok proti materi.

Slika 7: Psihično nasilje

Vir: http://www.radiokrka.com/pic/besedila/071214071106_nasilje-11.jpg

9.2 Reakcija v primeru nasilja

9.2.1 Pred napadom

Dobro je upoštevati nekatere varnostne ukrepe. Morda se sliši nenavadno, da bi premišljevali o pripravi na izbruh nasilja, a ravno čas pred izbruhom nasilja je dobro izkoristiti za umirjeno načrtovanje zaščitnih ukrepov.

Najprej je dobro nekoga o tem obvestiti. Če sosedi vedo, da je partner nasilen, bodo lahko med izbruhom poklicali policijo. Prijatelji, znanci, sorodniki lahko zagotovijo prenočišče, prevoz, varen prostor za shranjevanje dokumentov ... Če se osebe počutijo osamljeno, izolirano in nemočno, bodo ravno ti ljudje tisti, ki jih bodo čustveno podprli in nudili konkretno pomoč.

Dobro je razmišljati o stvareh, ki bi jih potrebovali, če bi bežali od doma:

- nekaj denarja,
- rezervne ključe od avtomobila,
- oblačila zase in otroke,
- zdravila,
- osebne dokumente,
- pomembne telefonske številke.

9.2.2 Med napadom

Med izbruhom nasilja ne pomaga nič, kar oseba reče in stori. Nasilneža v večini primerov ni moč ustaviti.

Dobro si je zapomniti:

- oseba se ne sme prepustiti paniki oz. izgubiti živce,
- jeza lahko nasilneža še bolj razbesni, zato jo je treba hraniti za čas in prostor, kjer bo oseba varna pred fizičnimi poškodbami,
- oseba se naj brani in varuje svojo glavo in trebuh,
- oseba naj kliče na pomoč, vpije,
- oseba naj pokliče policijo,
- oseba naj odide od doma.

9.2.3 Po napadu

Takoj po tem, ko je oseba doživela fizično nasilje, naj pokliče zdravniško pomoč. Lahko da je utrpela notranje poškodbe. Od zdravnika naj zahteva, da izda potrditev o prestani telesni poškodbi. Raztrgana in/ali okrvavljena oblačila naj spravi, nekoga naj prosi, naj barvno fotografira morebitne poškodbe. Vse to so pomembni dokazi, če se oseba odloči, da bo storilca prijavila. Dobro je, če je pri vsem tem prisotna priča.

10 SAMOHRANILKE

Slika 8: Samohranilka

Vir: http://europa.eu/abc/12lessons/images/content_mother.jpg

Enostarševska družina je družina, v kateri živijo otroci samo z enim staršem. V enostarševskih družinah živi z otrokom (otroki) le en starš že od nastanka družine, to so izvorno enostarševske družine. Enostarševske družine so lahko tudi posledica smrti ali odhoda enega od staršev, večinoma pa v sodobnosti nastajajo kot posledica razveze zakonskih zvez. Velika večina enostarševskih družin so materinske enostarševske družine. Mamo ali očeta, ki živi sam z otroki, imenujemo mati samohranilka ali oče samohranilec.

Možnosti in načini bivanja v družini so dokaj različni, bodisi zaradi različnega življenjskega stila ali življenjskega obdobja bodisi zaradi različnih usod ljudi.

Z leti mnoge družine razpadejo; zaradi ločitve ali zaradi smrti enega od staršev. Ločitve so pogostejši razlog. Po ločitvi otroci skoraj praviloma živijo skupaj z materjo. Manj pogost, pa vendar ne redek razlog za razpad družine je smrt enega od staršev, največkrat očeta. Glavni vzrok smrti so nesreče, največkrat prometne.

Delež enoroditeljskih družin narašča. Naraščajo razveze, zmanjšuje pa se število porok. Enoroditeljske družine potrebujejo večjo družbeno pomoč pri ustvarjanju kvalitetnih življenjskih pogojev. Enoroditeljske družine imajo sicer najugodnejše stanovanjske razmere, istočasno pa imajo najmanj materialnih dobrin. Najpogosteje jim zmanjkuje denarja za pokrivanje osnovnih življenjskih potreb in imajo najslabše opremljena gospodinjstva.

Delež prejemkov iz honorarnega dela je najvišji pri enoroditeljskih družinah z dvema otrokoma do 18 let. Honorarno delo je delno nadomestilo izpade prejemkov iz rednega delovnega razmerja in prav pri tem tipu družin je delež plač najnižji. Denarne dajatve so namenjene oskrbi otrok, preživljanju otrok, ki živijo v družinah z nižjimi dohodki, preživljanju otrok, ki jim je umrl eden ali oba roditelja, in štipendiranju učencev iz družin z nižjimi dohodki.

Osebe v enoroditeljski družini kljub razmeroma dobri izobrazbi svoje življenjske razmere najpogosteje ocenjujejo kot slabe. Torej lahko sklepamo, da živijo v najmanj kvalitetnih življenjskih pogojih otroci iz enoroditeljske družine.

Matere samohranilke so v povprečju bolj izobražene kot matere, ki živijo s partnerji: osnovnošolsko izobrazbo je imelo 26,8 %, srednješolsko 48,6 %, višjo ali visoko izobrazbo 14,3 %, en odstotek pa podiplomsko izobrazbo.

Število enostarševskih družin se povečuje. V Sloveniji je med vsemi družinami z otroki približno ena petina enostarševskih, v evropskih državah pa povprečje znaša približno tretjino. Povsod močno prevladujejo materinske enostarševske družine. Raziskave v Evropi in tudi pri nas kažejo, da živijo enostarševske družine v težjih razmerah kot dvostarševske: so v povprečju revnejše in imajo manj socialnih stikov z okoljem.

11 ODREKANJE OTROKA PRED ROJSTVOM IN OB ROJSTVU

Materinstvo je ena izmed najmočnejših identitet, ki je posledično družbeno prepoznana kot vrednota, ki si ji ne drznemo ugovarjati, saj tvegamo ostro reakcijo družbe. Naša družba preprosto noče slišati o težavah in pomislekih, ki jih imajo nekatere ženske v zvezi z materinstvom. Če si ženska kljub vsemu upa glasno govoriti o svojih pomislekih, jo označijo za slabega človeka, ki je izdal in zavrgel svojega lastnega otroka. Družba od žensk pričakuje, da želijo postati matere, da v materinstvu uživajo in ne nazadnje, da si želijo biti najboljše matere.

Slika 9: Otrok

Vir: http://europa.eu/abc/12lessons/images/content_mother.jpg

11.1 Splav

Veliko je ugibanj, katero trpljenje je najhujše. Zagotovo je žalost in bolečina, ki sledi izgubi otroka, najhujša. Najtežji pa je trenutek, ko spoznaš, da je tvoj otrok zaradi tebe izgubil življenje.

V redkejših primerih, ko starši izgubijo dva ali več otrok, se tveganje resnih duševnih motenj poveča pri moških za 139 % in pri ženskah za 235 %.

11.2 Razmišljanje žensk v primeru splava

Zanositev je gotovo dogodek v življenju vsake ženske, ki si ga najbolj zapomni. Skoraj zagotovo spremeni življenje bodoče matere. Tok življenja se obrne, še posebej pri tistih, ki so zanosile prvič. Za storjeni splav so različni nagibi, predvsem pa težko breme, ki ga ne more sprejeti vsaka.

Shema je takšna:

1. »Neželena zanositev«
2. Odločitev za splav
3. Stres pri splavu
4. Pomisleki po splavu in slabo počutje
5. Odpravljen problem
6. Življenje teče dalje

11.3 Spontani splav

Številne nosečnosti so spontano prekinjene v prvih mesecih, tednih ali celo prvih dneh nosečnosti. Govorimo o spontanih splavih. Njihova pogostost je ocenjena na 10–20 % vseh nosečnosti.

O spontanem splavu govorimo takrat, ko je nosečnost spontano prekinjena pred dvajsetim tednom nosečnosti. Največ spontanih splavov nastopi med drugi ali tretjim mesecem nosečnosti.

11.3.1 Odkrivanje vzrokov spontanih splavov

Vzrokov za spontani splav je zelo veliko in mnogokrat je težko najti pravega. Še težje pa je vzrok pravočasno odstraniti in omogočiti normalno nosečnost.

Pri današnjem razvoju medicinske znanosti je mogoče večino vzrokov za spontani splav odkriti izven nosečnosti in jih takrat tudi odpraviti, a nekateri dejavniki se pokažejo šele med nosečnostjo. To so primeri, kjer le takojšnje zdravljenje uspešno prepreči spontani splav. Po drugi strani pa vemo, da je kar 80 % spontanih splavov v prvih tednih nosečnosti posledica kromosomskih nepravilnosti. Tako je spontani splav neke vrste naravno orodje, s katerim se preprečuje rojstvo okvarjenih otrok in vsako prepričevanje spontanega splava bi bilo v takih primerih nesmiselno.

11.4 Umetni splav

Umetni splav ali umetna prekinitvev nosečnosti je medicinski poseg, ki se opravi na zahtevo nosečnice. Najpogostejša metoda za prekinitvev nosečnosti v prvih dvanajstih tednih sta razširitev materničnega vratu in izpraskanje ali posrkanje vsebine iz maternične votline.

Pri trinajstem tednu se dokonča nosečnost tako, da se sprožijo popadki s solno raztopino. Bolj poredko pa se opravlja mali carski rez.

Pri umetnem splavu ostaja moralno vprašanje, kjer so mnenja deljena: ali je zarodek oseba ali ni.

V Sloveniji število splavov strmo pada, vendar pri 16-letnicah in mlajših beležijo v letu 2004 celo skoraj za četrtno primerov več kot leto poprej. Leta 2004 se je v Sloveniji opravilo 6403 splavov, torej enega na uro in dvajset minut.

12 ZAKLJUČEK

Položaj žensk v RS se iz leta v leto izboljšuje. Vse več je zaposlenih in vse manj brezposelnih. Vedno manj je nasilja nad ženskami, saj so ozaveščene o tem, kako jim lahko pomagajo različne organizacije in društva. Tudi položaj na delovnem mestu in politiki se izboljšuje, saj je vedno več žensk v menedžerskih ekipah in na vodstvenih položajih.

Pomen žensk v svetu je premalo cenjen. Skrb za družino in otroke poleg vseh obveznosti, ki jih imajo v službi, je tako velika, da se tega marsikdo ne zaveda, dokler ne pride do problemov ali šele takrat, ko si sam ustvariš družino.

Raziskave, ki smo jih opravile, so pokazale, da je večina anketirancev mnenja, da se nad ženskami še vedno izvaja veliko nasilja in da je večina moških še vedno mnenja, da so ženske manj uspešne od moških.

13 EMPERIČNI DEL

13.1 Anketa

Sestavile smo anketo, ki je bila namenjena dijakom, študentom in občanom.

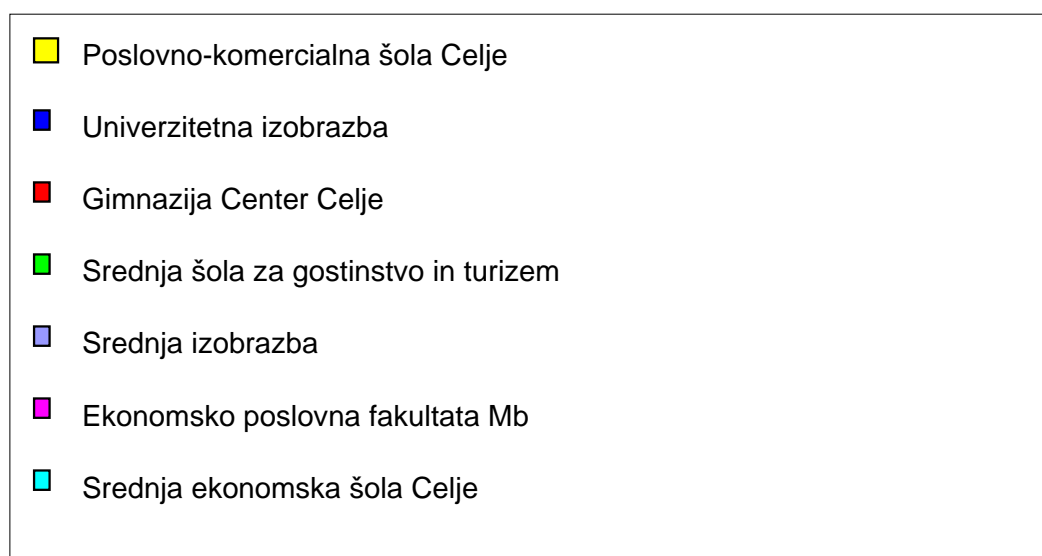
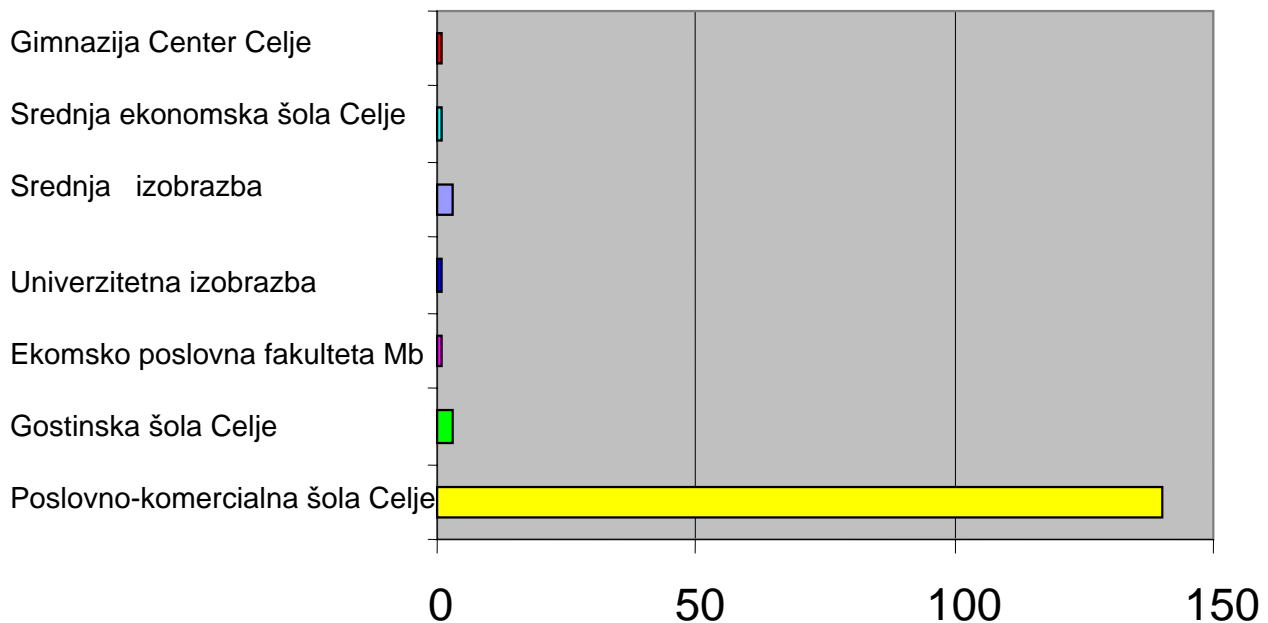
Kot smo pričakovale, je bilo nekaj dijakov zelo neresnih in nezrelih.

Anketirale smo dijake Poslovno–komercialne šole Celje, Srednje šole za gostinstvo in turizem Celje, Srednje Ekonomske šole Celje, Gimnazije Center Celje, študente Višje strokovne šole za gostinstvo Maribor ter občane.

S to anketo smo želele izvedeti, koliko dijakov sploh ve, kakšne pravice so imele ženske v preteklosti, če so ženske enakopravne moškim, če lahko ženske opravljajo vsak poklic in če so ga zmožne opravljati, če se težje zaposlijo zaradi otrok, če opravljajo več gospodinjskih del kot moški, če so uspešne ženske v ozadju moških, če imajo ženske v nekaterih državah še vedno manj pravic, če vedo, koliko žensk je zaposlenih v politiki, če opravljajo manj fizičnih del kot moški, če menijo, da moški mislijo, da so ženske manj oziroma bolj uspešne kot moški.

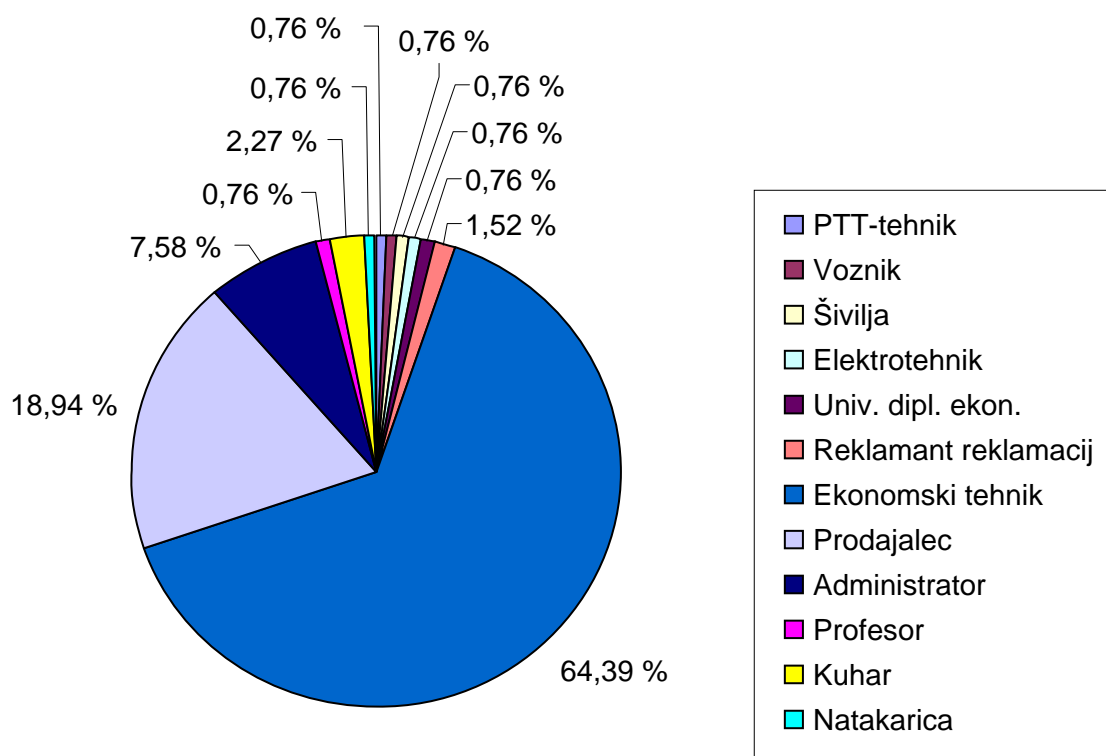
1. vprašanje: šola

Anketirale smo različne šole, 140 anket nam je izpolnila Poslovno–komercialna šola Celje, 3 ankete so nam izpolnili občani s srednjo izobrazbo, 3 Srednja šola za gostinstvo in turizem Celje, 1 Gimnazija Center Celje, 1 Srednja ekonomska šola Celje, 1 občan z univerzitetno izobrazbo in 1 Višja strokovna šola za gostinstvo Maribor.

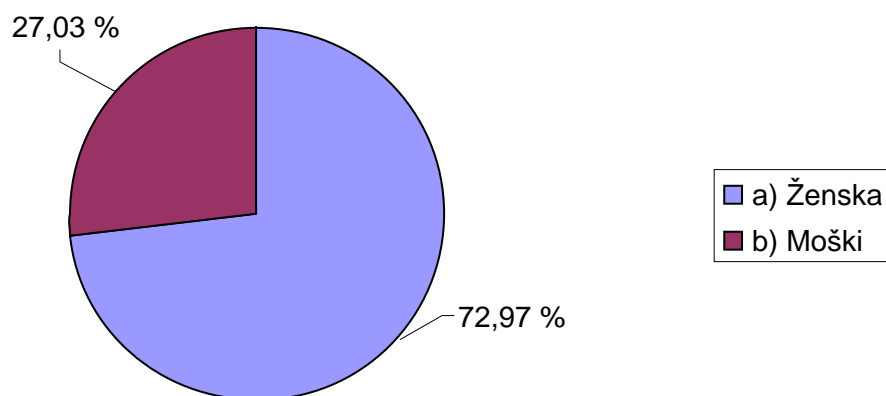
2. vprašanje: poklic

Največ anketirancev je po izobrazbi ekonomski tehnik 64,39 %, najmanj anketirancev pa je po izobrazbi profesor 0,76 %, natararica 0,76 %, prodajalec 0,76 %, PTT-tehnik 0,76 %, voznik 0,76 %, šivilja 0,76 %, elektrotehnik 0,76 % in univ. dipl. ekon. 0,76 %.

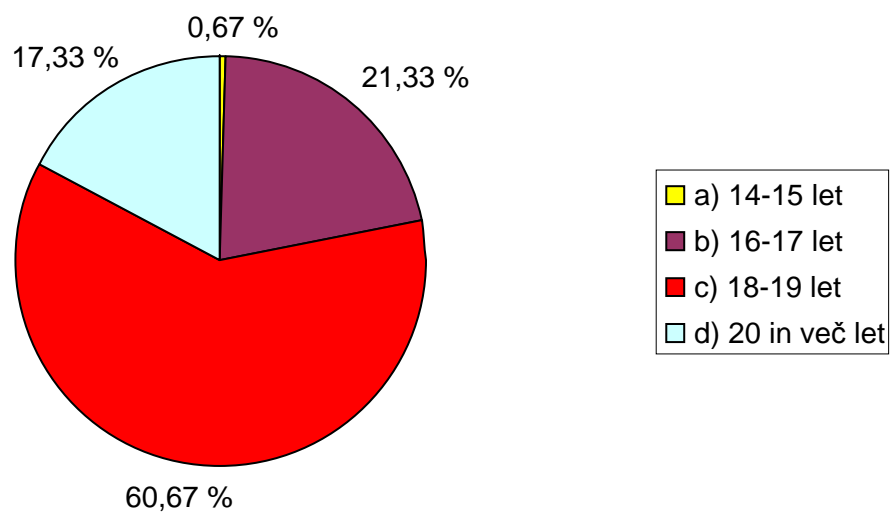
3. vprašanje: spol

Anketiranih je bilo 148. Od tega je bilo 108 žensk ali 72,97 % in 40 moških ali 27,36 %.

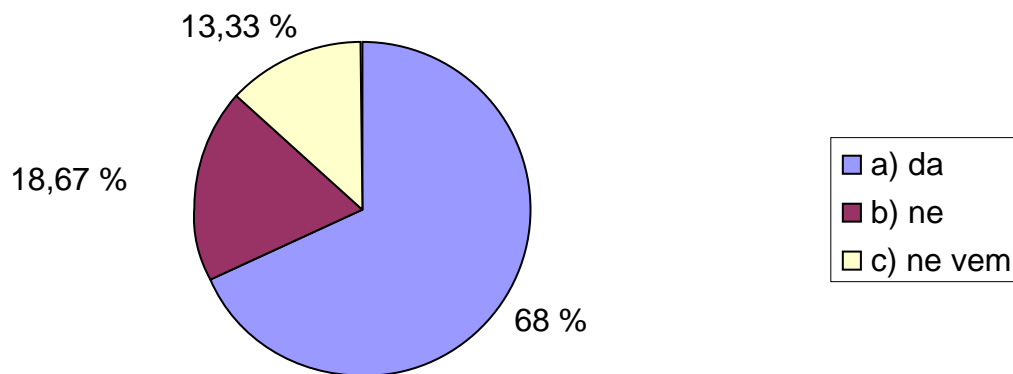
4. vprašanje: starost

Največ anketirancev je bilo starih med 18 do 20 let, najmanj pa dijakov med 14 in 15 let.

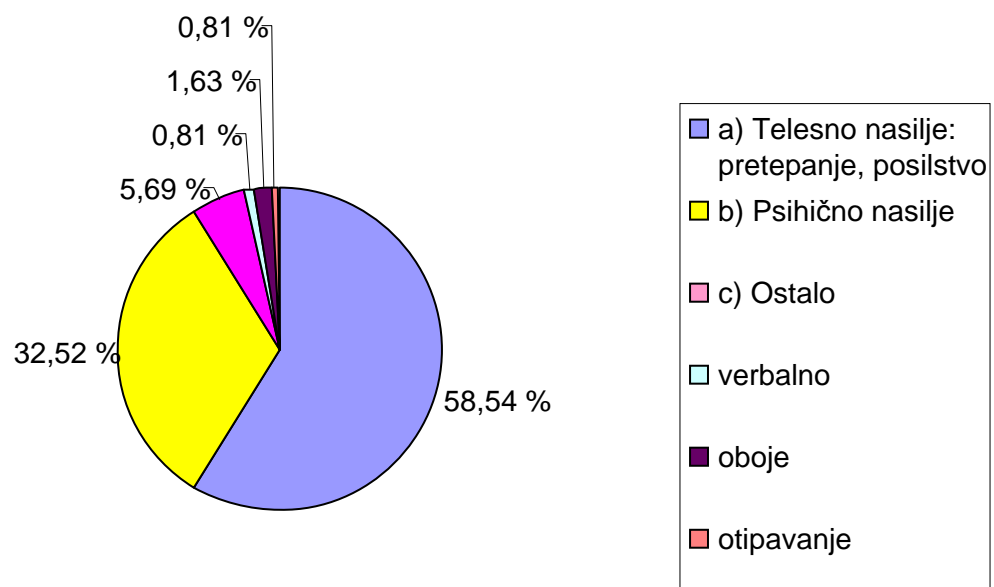
5. vprašanje: Ali menite, da je v naši družbi nad ženskami veliko nasilja?

Večina anketiranih, 68 %, meni, da je v naši družbi še vedno veliko nasilja nad ženskami. 18,67 % se s tem ne strinja in 13,33 % o tem ne ve nič.

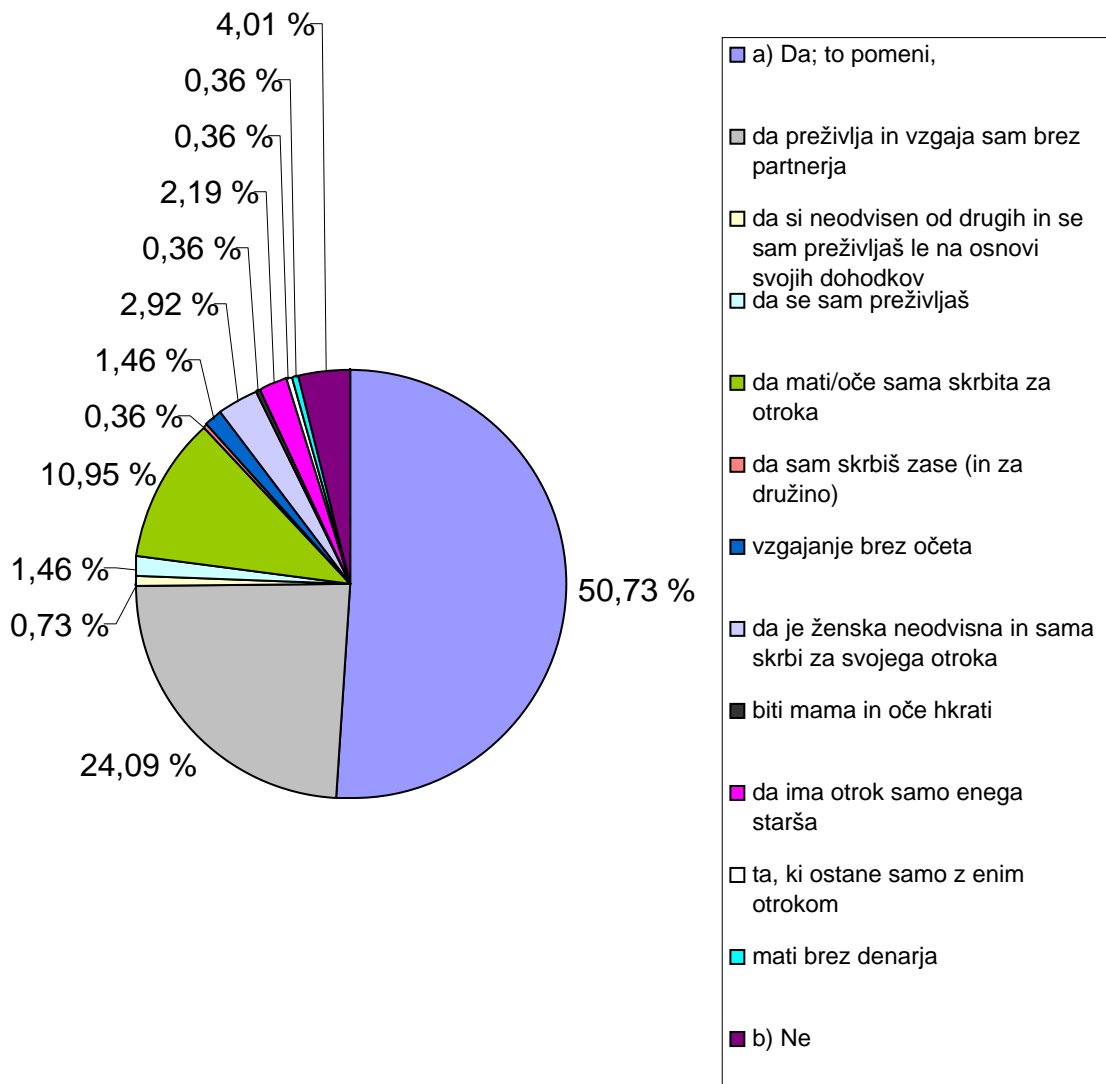
6. vprašanje: Če ste odgovorili z da, katere vrste nasilja mislite, da so najpogostejše?

Pri tem vprašanju smo ugotovile, da večina anketiranih, 58,54 %, misli, da je telesno nasilje najpogostejše. 32,52 % anketiranih misli, da je psihično nasilje, 5,69 % pa meni, da je ostalo nasilje, kot je verbalno, 0,81 %, otipavanje, 0,81 % in oboje, telesno in psihično nasilje, 1,63 %.

7. vprašanje: Ali poznate pojem samohranilec/samohranilka?

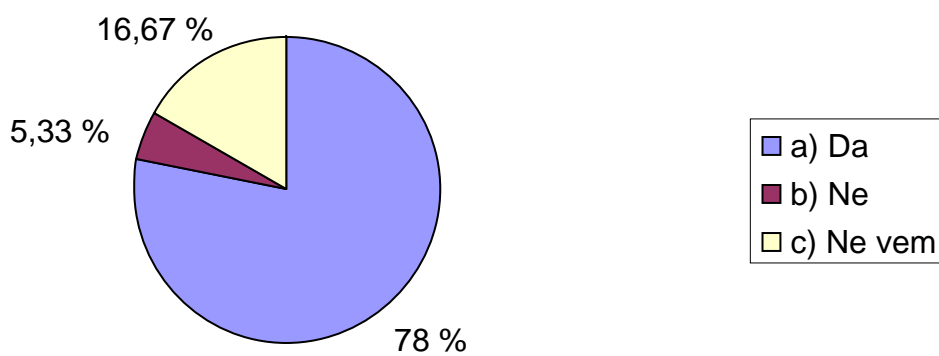
Povedati je treba, da so nas odgovori zelo presenetili. 50,73 % anketiranih ta pojem pozna, 4,01 % pa tega pojma ne pozna, kar ni veliko. Nekateri si ta pojem razlagajo čisto drugače, po svoje. 0,73 % misli, da si neodvisen od drugih in se sam preživljaš le na osnovi svojih dohodkov, 1,46 %, da se preživljaš sam, 0,36 %, da je samohranilec ta, ki ostane samo z enim otrokom, 0,36 % meni, da sam skrbiš zase (in za družino) in 0,36 %, da je to mati brez denarja. So pa tudi anketiranci, ki poznajo pravi pomen besede samohranilka. 24,09 % meni, da samohranilec preživlja in vzgaja sam brez partnerja, 10,95 % meni, da mati/oče sama skrbita za otroka, 1,46 % meni, da to pomeni vzgajanje brez očeta, 2,92 % meni, da je ženska neodvisna, sama skrbi za svojega otroka, 0,36 % meni, da je samohranilec mama in oče hkrati, in 2,19 %, da ima otrok samo enega starša.

8. vprašanje: Ali menite, da je v današnjem času v naši družbi veliko žensk samohranilk?

Večina, 78 %, jih meni, da je veliko samohranilk, kar pa za družbo in družine ni dobro. 5,33 % misli, da jih ni veliko, in 16,67 % o tem ne ve ničesar.

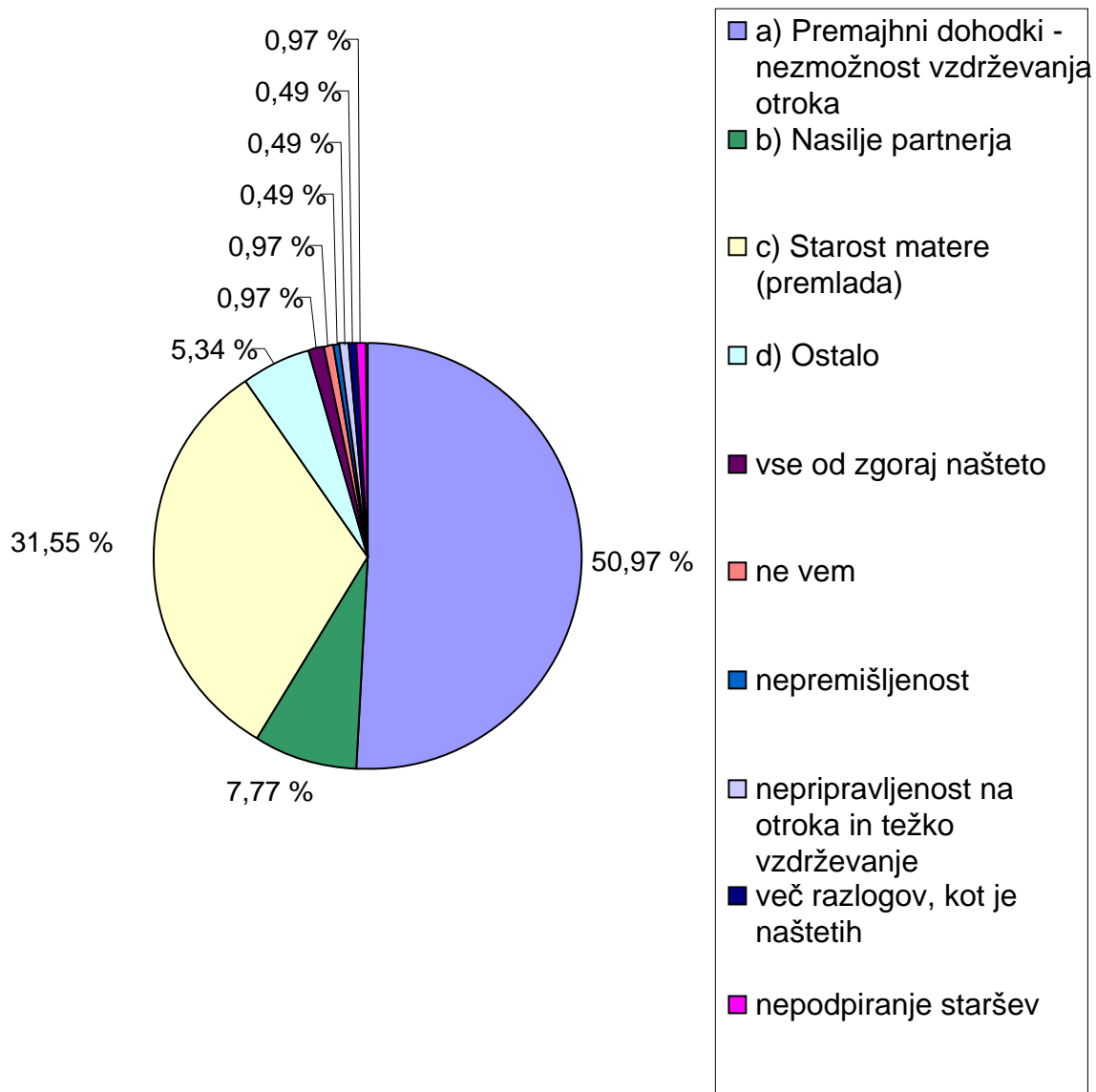

9. vprašanje: Zakaj menite, da se nekatere ženske odrečejo otrokom ob rojstvu?

Zanimivo, da kar 50,97 % misli, da so za to krivi premajhni dohodki – nezmožnost vzdrževanja otroka, iz česar lahko sklepamo, da je za to kriva tudi država. 7,77 % misli, da je za to krivo nasilje partnerja, 31,55 % misli, da je vzrok starost matere (premlada). Tukaj se lahko vprašamo, ali je kriva vzgoja staršev ali današnja družba.

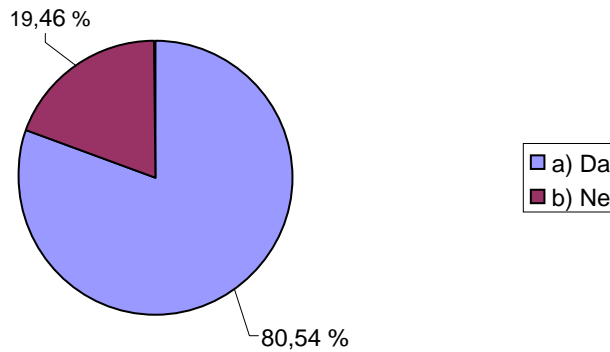
Nekateri, 0,97 %, misli, da so za to krivi premajhni dohodki, nasilje partnerja in starost matere, 0,49 % meni, da je za to kriva nepremišljenost, 0,49 % meni, da ni pripravljena na otroka, 0,97 % pa meni, da nimajo podpore staršev, kar je lahko najtežje.

0,97 % pa ne ve, kakšni bi bili razlogi, 0,49 % misli, da je še več razlogov, in 5,34 % misli, da so drugi razlogi.

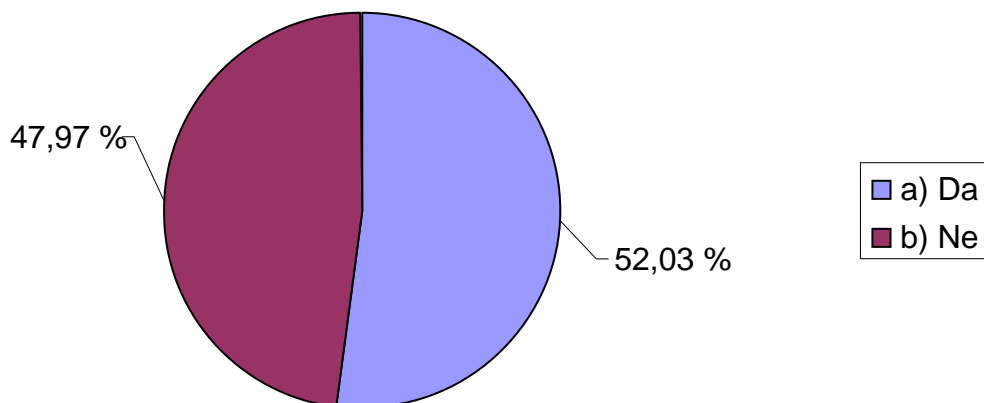
10. vprašanje: Ali menite, da se ženske težje zaposlijo zaradi svojih otrok?

Kar 80,54 % anketiranih meni, da se ženske težje zaposlijo, kar je lahko zelo neprijetno za vse, ki imajo otroke in se želijo zaposliti, saj veliko delodajalcev meni, da bi morala ženske delati le za kariero in jo otroci lahko pri tem ogrožajo. Zaradi tega mnenja pa lahko pride v naši državi do padanja populacije 19,46 % anketiranih pa se s tem ne strinja.

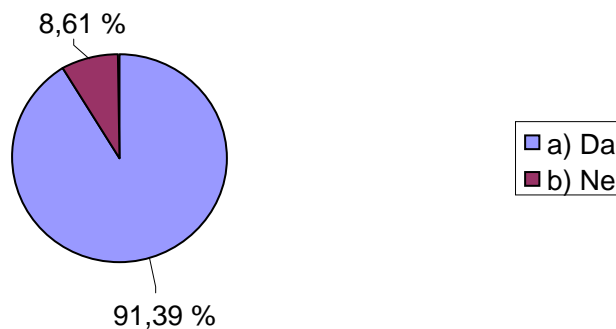
11. vprašanje: Menite, da so uspešne ženske v ozadju moških?

Rezultati tega vprašanja so pozitivni za vsakega moškega, saj kar 52,03 % meni, da so uspešne ženske še vedno v ozadju moških. Je pa tudi 47,97 % vprašanih menilo, da uspešne ženske niso v ozadju moških.

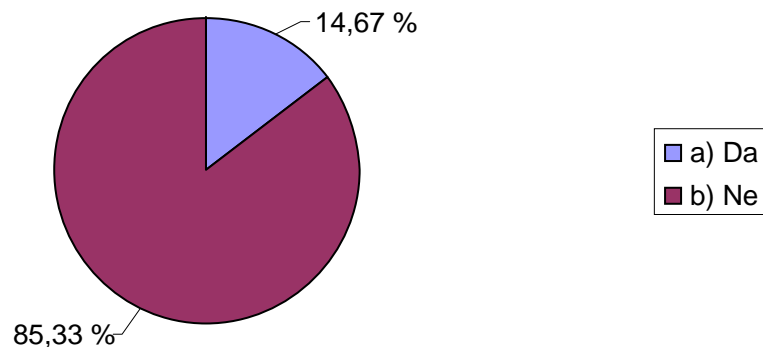
12. vprašanje: Ali menite, da imajo v nekaterih državah, kot je npr. Irak, ženske še vedno manj pravic kot v zahodni družbi?

To vprašanje je še vedno zelo sporno in zanimivo za zahodno družbo, vzhodna družba je še vedno premalo razvita. Ženske še vedno nimajo toliko pravic, kot jih imamo pri nas. To nam povejo tudi rezultati anket. 91,39 % meni, da imajo manj pravic kot pri nas. 8,61 % pa se s tem ne strinja.

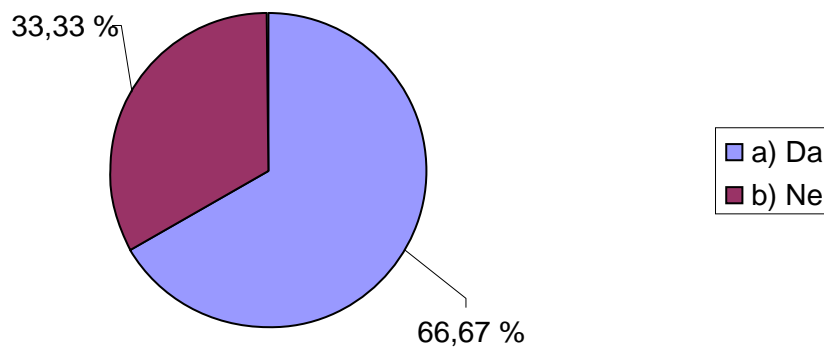
13. vprašanje: Ali se vam zdi, da je veliko žensk zaposlenih v politiki?

Naša anketa nam kaže, da kar 85,33 % anketiranih meni, da ni veliko žensk zaposlenih v politiki, 14,67 % anketiranih pa meni, da jih je v politiki veliko zaposlenih. Raziskave nam kažejo, da bi se moralo več žensk zaposliti v politiki.

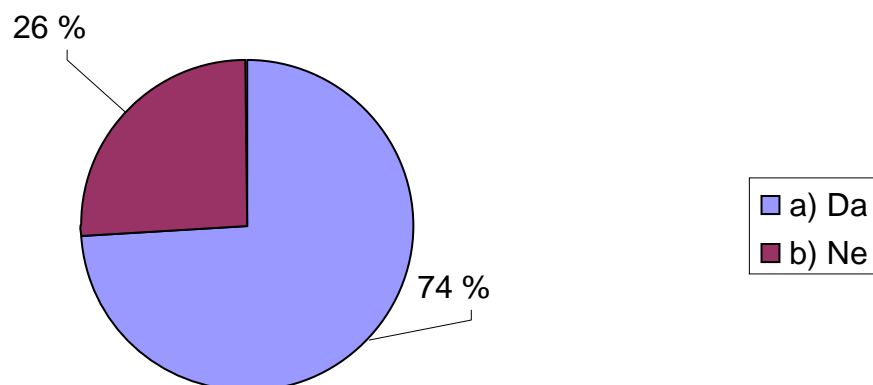
14. vprašanje: Se vam zdi, da ženske opravljajo manj fizičnega dela kot moški?

Rezultati tega vprašanja so zelo pozitivni, saj kar 66,67 % anketiranih meni, da ženske opravljajo manj fizičnega dela kot moški. Seveda pa se jih tudi 33,33 % anketiranih s tem ne strinja.

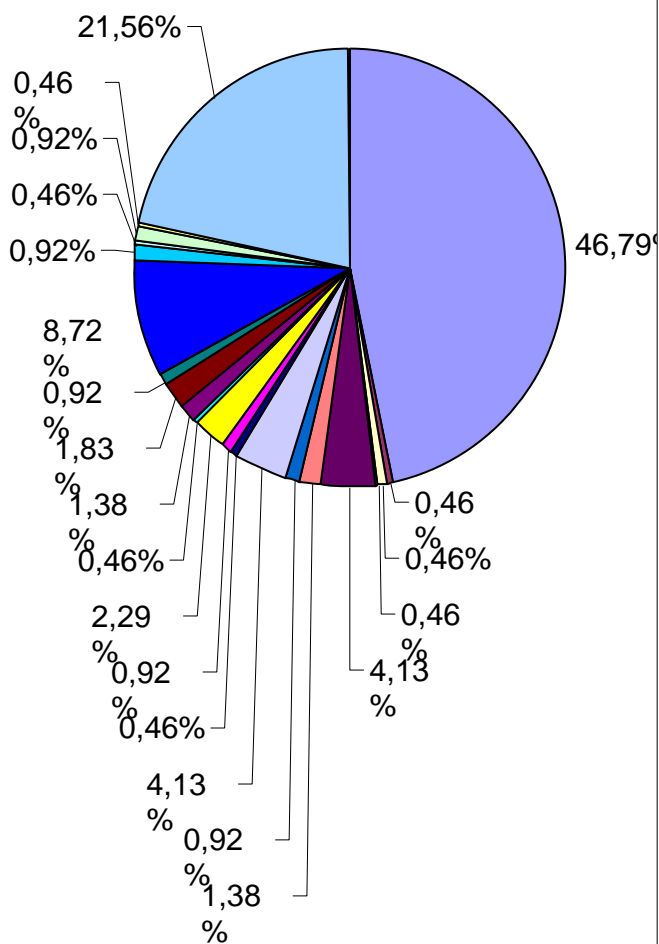
15. vprašanje: Ali ste mnenja, da moški še vedno mislijo, da so ženske manj uspešne?

Tukaj se jasno vidi, da 74 % anketiranih misli, da moški še vedno gledajo na ženske kot manjvredne, neuspešne. 26 % anketiranih pa misli drugače.

16. vprašanje: Mislite, da so ženske na nekaterih področjih še vedno bolj uspešne kot moški?

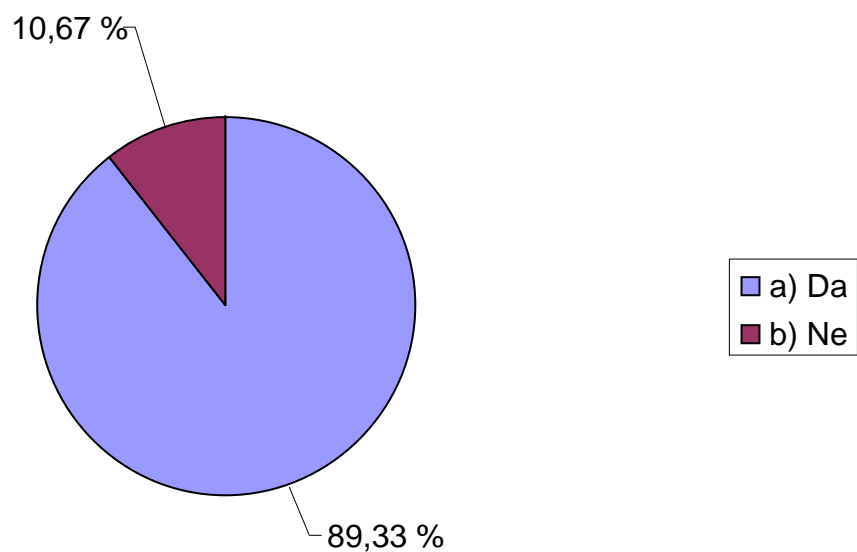
To vprašanje je zelo zanimivo, zato smo tudi dobile zelo zanimive in raznolike odgovore. 46,79 % anketiranih misli, da so ženske ponekod še vedno bolj uspešne, 21,56 % anketiranih pa misli, da niso uspešnejše od moških. Anketiranci so odgovarjali različno. 0,46 % anketiranih je mnenja, da so uspešnejše v poklicih, kjer so v stiku z ljudmi, 0,46 % anketiranih meni, da so uspešne na področju, kjer je potrebna večja komunikativnost, 0,46 % anketiranih misli, da na verbalnih področjih, 4,13 % anketiranih misli, da so uspešnejše pri vzgoji otrok, skrbi za družino, 1,38 % anketiranih, kjer je potrebna dobra komunikativnost in sodelovanje s poslovnimi partnerji, 0,92 % anketiranih meni, da so uspešnejše na skoraj vseh področjih, 4,13 % anketiranih pa meni, da so uspešnejše na vseh področjih. 0,46 % anketiranih se ne more odločiti, 0,92 % anketiranih meni, da so uspešnejše v gospodarstvu, 2,92 % anketiranih meni, da so uspešnejše v politiki, 0,46 % anketiranih je prepričanih, da imajo več umskih sposobnosti in so na področju umskega dela bolj uspešne, 1,38% anketiranih misli, da so bolj uspešne v kuhanju, 1,83 % anketiranih meni, da so bolj sposobne v šolstvu, 0,92 % anketiranih misli da so uspešnejše v modni industriji, 8,72 % anketiranih misli, da so uspešnejše v gospodinjstvu, 0,92 % anketiranih misli, da bolje vodijo podjetje, 0,46 % anketiranih je prepričanih, da so boljše v finančnih zadevah, 0,92 % anketiranih misli, da so bolj pametne, 0,46 % anketiranih pa misli, da so bolj natančne in vzdržljive.

- a) Da, (v katerih)
- po pamati
- kjer je potrebna natančnost in vzdržljivost
- v poklicih, kjer so v stiku z ljudmi
- na področju, kjer je potrebna večja komunikativnost
- verbalnih
- vzgoja otrok, skrb za družino
- kjer je potrebna dobra komunikativnost in sodelovanje s posl. Partnerji
- vseh - skoraj
- vseh
- težko rečit
- gospodarstvo
- v politiki
- umska dela
- kuhanju
- šolstvo
- modna industrija
- gospodinjstvo
- vodenje podjetja
- poslovnih, fizičnih opravilah
- b) Ne

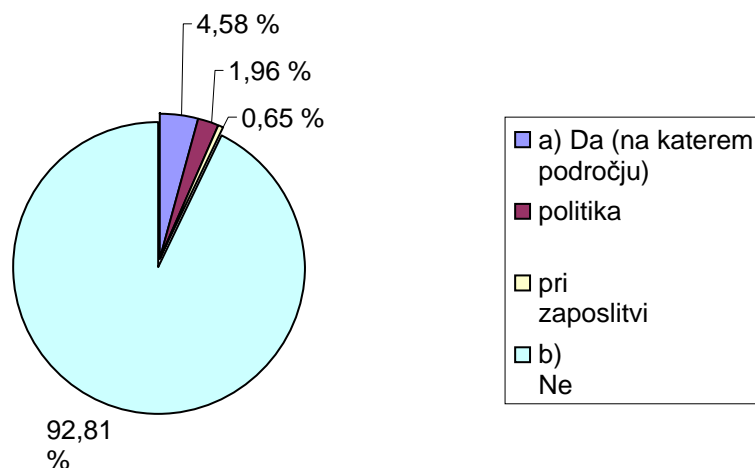
17. vprašanje: Menite, da ženske še vedno opravljajo več gospodinjskih del kot moški?

89,33 % anketiranih se z vprašanjem strinja, kar nam pove, da so ženske še vedno uspešnejše na področju gospodinjstva kot moški. 10,67 % anketiranih pa se ne strinja in misli, da tudi moški opravljajo gospodinjska dela oz. celo več kot ženske.

18. vprašanje: Ali se je položaj žensk z vstopom v EU nasploh spremenil?

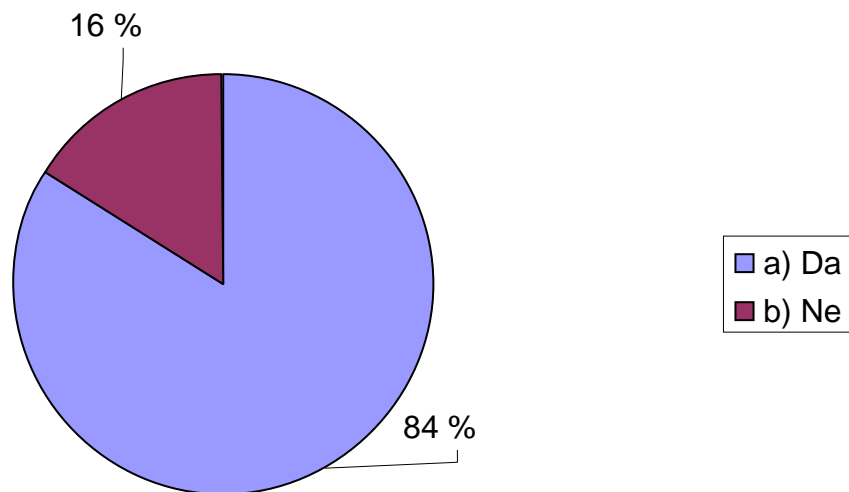
Večina anketiranih 92,81 % meni, da se položaj žensk ni spremenil, 4,58 % anketiranih, kar je zelo malo, meni, da se je položaj žensk spremenil, 1,96 % anketiranih meni, da se je spremenil na področju politike, 0,65 % anketiranih pa pri zaposlitvi.

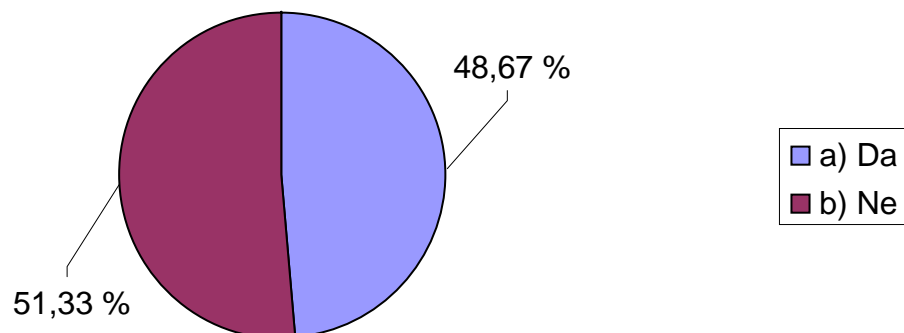
19. vprašanje: Ali menite, da veliko moških ponižuje ženske?

Odgovori tega vprašanja so nas zelo presenetili, kar 84 % anketiranih je mnenja, da veliko moških ponižuje ženske, 16 % anketiranih pa je mnenja, da jih ne.

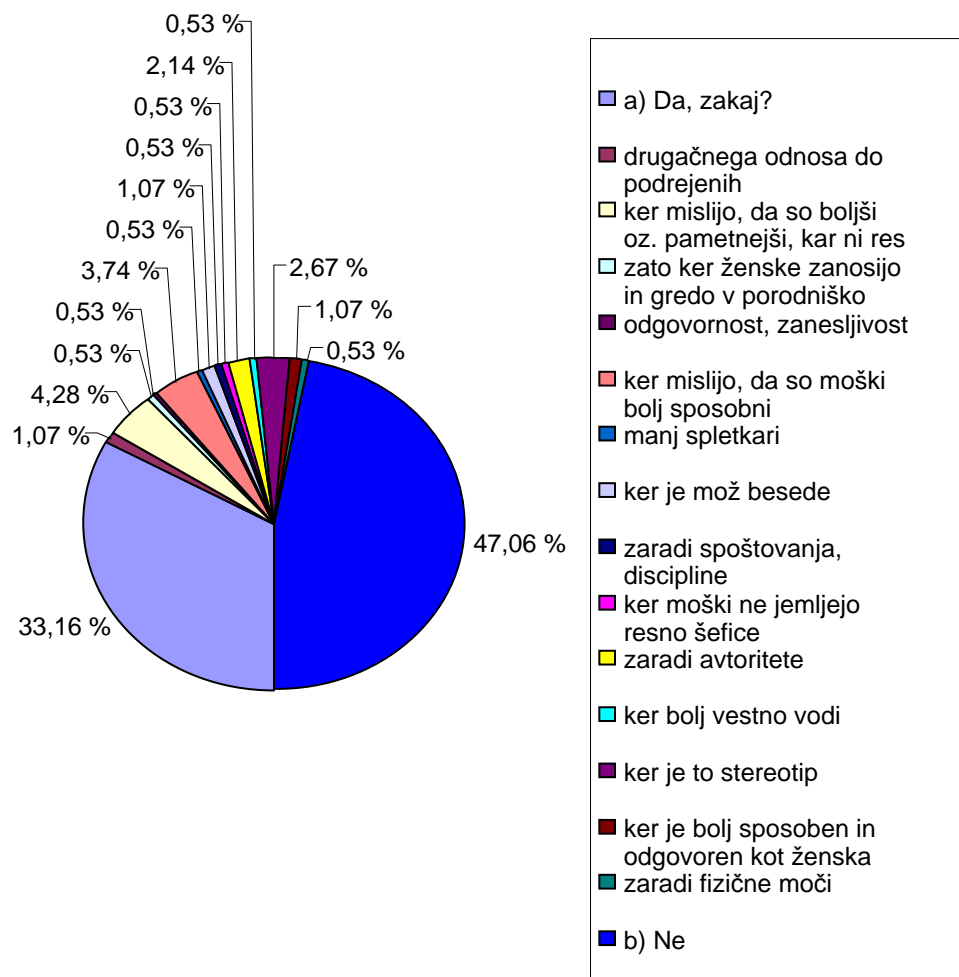
20. vprašanje: Ali se vam dozdeva, da so razlike med plačami moških in žensk v RS?

Kar 48,67 % anketiranih je mnenja, da razlike med plačami so, kar je zelo pretresljivo. 51,33 % anketiranih pa o tem misli nasprotno.

21. vprašanje: Ali menite, da imajo zaposleni raje za nadrejenega moškega?

Na zadnje vprašanje je večina, 47,06 %, anketiranih odgovorilo, da imajo za nadrejenega raje žensko, 33,16 % anketiranih pa ima raje moškega. Je pa tudi veliko različnih mnenj, zakaj imajo raje moškega 1,07 % anketiranih meni, da imajo drugačen odnos do podrejenih, 4,82 % anketiranih meni, da mislijo, da so boljši oz. pametnejši, kar ni res, 0,53 % anketiranih misli, da zato, ker ženske zanosijo in gredo v porodniško, 0,53 % anketiranih je mnenja, da je večja odgovornost in zanesljivost, 3,74 % anketiranih je mnenja, da podrejeni mislijo, da so moški bolj sposobni, 0,53 % anketiranih misli, da moški manj spletkarijo, 1,07 % anketirancev pravi, da je mož besede, 0,53 % anketiranih mislijo, da zaradi spoštovanja, 0,53 % anketiranih misli, da podrejeni ne bi resno jemali ženske, 2,14 % anketiranih misli, da je razlog avtoriteta, 0,53 % anketiranih misli, da moški bolj vestno vodi, 2,67 % anketiranih meni, da je to stereotip, 1,07 % anketiranih meni, da je moški bolj sposoben in odgovoren, in 0,53 % anketiranih se nanaša na fizično moč.

14 OVRETNOTENJE HIPOTEZ

H 1: V nekaterih državah, kot je Irak, imajo ženske še vedno manj pravic.

Hipotezo smo potrdile. Večina anketiranih, 91,39 % je bila mnenja, da imajo ženske v Iraku še vedno manj pravic.

H 2: Ženske so uspešnejše pri vzgoji otrok.

Hipotezo smo ovrgle. Rezultati so pokazali, da je 8,72 % anketiranih mnenja, da so ženske uspešnejše na področju gospodinjstva. Vendar pa je 4,13 % še vedno mnenja, da so tudi pri vzgoji otrok uspešne.

H 3: Ženske se težko zaposlijo zaradi otrok.

Hipotezo smo potrdile. Še vedno je večina, 80,54 %, ki meni, da se ženske težje zaposlijo zaradi svojih otrok.

H 4: Ženske opravljajo manj fizičnih del kot moški.

Hipotezo smo potrdile. Raziskave so pokazale, da je 66,67 % mnenja, da ženske opravljajo manj fizično delo kot moški, 33,33 % pa je mnenja, da ženske opravljajo več fizično delo.

H 5: Moški še vedno mislijo da so ženske manj uspešne.

Hipotezo smo potrdile. 74 % anketirancev je mnenja, da so ženske manj uspešne od moških, vendar pa jih je 26 % mnenja, da so uspešnejše od moških.

H 6: Nad ženskami je vedno več nasilja.

Hipotezo smo potrdile, vendar rezultati, ki smo jih dobile, niso ravno prepričljivi. Le 68 % se je strinjalo, da je nad ženskami vedno več nasilja. 18,67 % se ni strinjalo in 13,33 % ne ve, ali je nad ženskami nasilje.

H 7: Veliko žensk je samohranilk.

Hipotezo smo potrdile. Raziskave so pokazale, da je 78 % anketirancev mnenja, da je v naši družbi veliko žensk samohranilk, 5,33 % pa misli, da ni veliko žensk samohranilk.

H 8: Veliko žensk se odreče otrokom zaradi nepripravljenosti na otroka.

Hipotezo smo ovrgle. Rezultati so nas presenetili, saj kar 50,97 % anketiranih meni, da se ženske otrokom odrečejo zaradi premajhnih dohodkov. Samo 0,49 % anketiranih je mnenja, da se jim odrečejo zaradi nepripravljenosti na otroka.

16 LITERATURA IN VIRI

LITERATURA:

1. ZAPOSLOVANJE, približevanje Evropi. 1994. Ljubljana: tisk DELO – tiskarna Ljubljana.
2. SITUACIJSKA analiza o položaju otrok in družin v Sloveniji. 1995. Ljubljana: Slovenski odbor za UNICEF.
3. SOCIOLOGIJA: učbenik za 280-urni predmet sociologije v 4. letniku gimnazijskega izobraževanja. 2006. Ljubljana: DZS.
4. POČKAR, Mirjam. 1999. Družboslovje – Državljska kultura. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Elektronski viri:

<http://evropa.gov.si/evropomocnik/question/592-144/> [Citirano: 13. 12. 2007]

<http://www.amnesty.si/clanek.php?id=332&l=zenske> [Citirano: 13. 12. 2007]

http://www.drustvo-zenska-svetovalnica.si/a_nasilje.php [Citirano: 21. 12. 2007]

<http://www.splav.info/> [Citirano: 5. 1. 2008]

<http://www.stat.si/> [Citirano: 6. 1. 2008]

<http://www.viva.si/clanek.asp?arhiv=1&id=2820> [Citirano: 10. 1. 2008]

http://24ur.com/bin/article.php?article_id=3084817 [Citirano: 24. 1. 2008]

<http://zaposlitev.dnevnik.si/aktualno/?n=154> [Citirano: 24. 1. 2008]

<http://zaposlitev.dnevnik.si/aktualno/?n=154> [Citirano: 1. 2. 2008]

<http://www.europarl.europa.eu/highlights/sl/1100.html> [Citirano: 2. 2. 2008]

15 PRILOGA

ANKETNI VPRAŠALNIK

Smo dijakinje 2. C-PTI Poslovno-komercialne šole Celje in delamo raziskovalno nalogo na temo, položaj ženske v Republiki Sloveniji. Anketa je anonimna in podatki bodo uporabljeni le v korist našega projekta.

Prosimo, obkrožite spol:

- a) ženska
- b) moški

Obkrožite svojo starost:

- a) 14-15 let
- b) 16-17 let
- c) 18-19 let
- d) 20 in več let

1. Ali menite, da je nad ženskami veliko nasilja?

- a) Da.
- b) Ne.
- c) Ne vem.

2. Če ste odgovorili z da, katere vrste nasilja mislite, da so najpogostejše?

- a) pretepanje
- b) posilstvo
- c) zvodništvo
- d) ostalo _____

3. Ali menite, da je v današnjem času veliko žensk samohranilk?

- a) Da.
- b) Ne.
- c) Ne vem.

4. Zakaj menite, da se veliko žensk odreče otrokom ob rojstvu?

- a) premajhni dohodki
- b) nezmožnost
- c) nasilja partnerja
- d) premladi
- e) ostalo _____

5. Ali menite, da se ženske težje zaposlijo zaradi svojih otrok?
- a) Da.
  - b) Ne.
6. Menite, da so uspešne ženske v ozadju moških?
- a) Da.
  - b) Ne.
7. Ali menite, da imajo v nekaterih državah kot je na primer Irak ženske še vedno manj pravic?
- a) Da.
  - b) Ne.
8. Ali se vam zdi, da je veliko žensk zaposlenih v politiki?
- a) Da.
  - b) Ne.
9. Se vam zdi, da ženske opravljajo manj fizično delo kot moški?
- a) Da.
  - b) Ne.
10. Ali ste mnenja, da moški še vedno mislijo, da so ženske manj uspešne?
- a) Da.
  - b) Ne.
11. Mislite, da so ženske na nekaterih področjih še vedno bolj uspešne kot moški?
- a) Ne.
  - b) Da.
12. Menite, da ženske še vedno opravljajo več gospodinjskih del kot moški?
- a) Da.
  - b) Ne.
13. Ali menite, da je zdravje žensk bolj problematično od moškega zdravja?
- a) Da.
  - b) Ne.

14. Ali se je položaj žensk z vstopom v EU v Sloveniji nasploh spremenil?

- a) Da.
- b) Ne.

15. Ali menite, da veliko moških ponižuje ženske?

- a) Da.
- b) Ne.

16. Ali se vam dozdeva, da so razlike med plačami moških in žensk?

- a) Da.
- b) Ne.

17. Ali menite, da imajo zaposleni raje za nadrejenega moškega?

- a) Da.
- b) Ne.

Zahvaljujemo se za sodelovanje!
Mateja, Polona, Špela